

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έκδοση σε τρίτα κράτη

(2022/C 223/01)

Περιεχόμενα

	Σελίδα
Κατάλογος συντομογραφιών	3
Εισαγωγή	3
1. Συνοπτική παρουσίαση της νομολογίας του Δικαστηρίου	5
1.1. Αιτήσεις έκδοσης για τους σκοπούς της άσκησης ποινικής δίωξης	5
Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15	5
Διάταξη του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Schotthöfer & Steiner κατά Adelsmayr, C-473/15	7
Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Απριλίου 2018, Piscioti, C-191/16	8
Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU	8
Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin, C-398/19	9
Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 2021, WS, C-505/19	11
1.2. Αιτήσεις έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας	12
Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, Raugevicius, C-247/17	12
C-237/21, Generalstaatsanwaltschaft München [επί του παρόντος εκκρεμής υπόθεσης]	13
2. Κατευθυντήριες γραμμές που έχουν εφαρμογή σε περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη εφαρμόζουν την εξαίρεση ιθαγένειας	14
2.1. Αιτήσεις έκδοσης με σκοπό την άσκηση δίωξης	14
2.1.1. Πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού Petruhhin	14
2.1.2. Στάδια που πρέπει να ακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές κατά την εφαρμογή της εξαίρεσης ιθαγένειας	15
2.1.3. Προθεσμία απάντησης σε κοινοποίηση	17
2.1.4. Απόρριψη αίτησης έκδοσης	17
2.1.5. Επανάληψη της διαδικασίας έκδοσης	17
2.2. Αιτήσεις έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας	17
2.2.1. Πεδίο εφαρμογής	17
2.2.2. Στάδια που πρέπει να ακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές κατά την εφαρμογή της εξαίρεσης ιθαγένειας	18

2.2.3. Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και του κράτους ιθαγένειας	18
3. Κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν για όλα τα κράτη, ανεξάρτητα από την εξαίρεση ιθαγένειας	18
3.1. Αξιολόγηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων πριν από την έκδοση	18
3.1.1. Εφαρμογή του Χάρτη	18
3.1.2. Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών	19
3.2. Αβάσιμα ή καταχρηστικά εντάλματα σύλληψης και αιτήσεις έκδοσης, συμπεριλαμβανομένων βασιζόμενων ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα ερυθρών αγγελιών	20
3.2.1. Ο υφιστάμενος μηχανισμός της Ιντερπόλ όσον αφορά την κατάχρηση ερυθρών αγγελιών	20
3.2.2. Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ σημείων επαφής σχετικά με αβάσιμες ή καταχρηστικές, ιδίως βασιζόμενες ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα αιτήσεις έκδοσης	21
4. Πρακτικές πτυχές του μηχανισμού Petruhhin και βασιζόμενες σε πολιτικά κίνητρα αιτήσεις έκδοσης	21
4.1. Σημεία επαφής	21
4.2. Γλωσσικό καθεστώς και έξοδα	21
4.3. Καθεστώς προστασίας δεδομένων	21
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Απεικόνιση των σταδίων που πρέπει να ακολουθούνται όσον αφορά τις αιτήσεις έκδοσης με σκοπό την άσκηση δίωξης — κύρια στάδια του μηχανισμού Petruhhin	22
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 — Επισκόπηση των εξαιρέσεων ιθαγένειας (πληροφορίες που παρέχονται από τα κράτη)	23
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 Υπόδειγμα ενημέρωσης του κράτους ιθαγένειας	25
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 Υπόδειγμα παροχής πρόσθετων πληροφοριών στο κράτος ιθαγένειας	28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 Υπόδειγμα αίτησης παράτασης της προθεσμίας ενημέρωσης της αρχής στην οποία απευθύνεται η αίτηση σύμφωνα με τον μηχανισμό Petruhhin	30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 Υπόδειγμα απάντησης σε αίτημα παράτασης της προθεσμίας	31
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 Υπόδειγμα απάντησης του κράτους ιθαγένειας στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση	32
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 Υπόδειγμα κοινοποίησης ή αιτήματος παροχής πληροφοριών σχετικά με αβάσιμες, καταχρηστικές, ιδίως βασιζόμενες ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα αιτήσεις έκδοσης και/ή αιτήσεις που εγείρουν ανησυχίες δυνάμει του Χάρτη / της ΕΣΔΑ	34

Κατάλογος συντομογραφιών

Χάρτης	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΕΣΣ	Σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν
ΣτΕ	Συμβούλιο της Ευρώπης
Δικαστήριο	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΕΣ	Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΕΕ	Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας
ΕΔΔ	Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο
Eurojust	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης
Ευρωπόλ	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου
Ένταλμα σύλληψης ΕΕ-ΙC/ΝΟ	Ένταλμα σύλληψης που εκδίδεται δυνάμει της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας (ΙC) και του Βασιλείου της Νορβηγίας (ΝΟ) για τη διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ισλανδίας και Νορβηγίας
Απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ	Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών
Ιντερπόλ	Διεθνής Οργανισμός Εγκληματολογικής Αστυνομίας
ΑΔΣ	Αμοιβαία δικαστική συνδρομή
Κράτος	27 κράτη μέλη της ΕΕ, Ισλανδία και Νορβηγία
ΣΔΕΕ	Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Ηνωμένο Βασίλειο	Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα ούτε είναι εξαντλητικές. Δεν επηρεάζουν την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ και τη μελλοντική της εξέλιξη. Επίσης, δεν επηρεάζουν την αυθεντική ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διαδικασία έκδοσης μεταξύ κρατών μελών και τρίτων κρατών ρυθμίζεται κυρίως από έναν πολυεπίπεδο συνδυασμό διαφορετικών νομικών βάσεων: πολυμερείς συμφωνίες [π.χ. συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣτΕ) ⁽¹⁾], διμερείς συμφωνίες (που συνάπτονται είτε από την ΕΕ είτε από κράτη μέλη) και εθνικό δίκαιο.

Κατά γενικό κανόνα, οι συμφωνίες έκδοσης προβλέπουν τη δυνατότητα «εξαιρέσης ιθαγένειας», που σημαίνει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να αρνηθούν την έκδοση υπηκόων τους.

⁽¹⁾ Ευρωπαϊκή σύμβαση έκδοσης (ETS αριθ. 24) και το πρόσθετο πρωτόκολλό της (ETS αριθ. 086), το δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο (ETS αριθ. 098), το τρίτο πρόσθετο πρωτόκολλο (ETS αριθ. 209) και το τέταρτο πρόσθετο πρωτόκολλο της ευρωπαϊκής σύμβασης έκδοσης (ETS αριθ. 212).

Επιπλέον, ορισμένες συμφωνίες οι οποίες προβλέπουν εξαίρεση ιθαγένειας συνεπάγονται την υποχρέωση των συμβαλλόμενων μερών να τηρούν την αρχή «aut dedere aut judicare» ⁽²⁾, ώστε να αποφεύγεται η ατιμωρησία των υπηκόων τους ⁽³⁾. Κατά γενικό κανόνα, η δίωξη των υπηκόων κρατών μπορεί να βασιστεί στην αρχή της δωσιδικίας του δράστη, η οποία ισχύει για αδικήματα που διαπράττονται από υπηκόους εκτός της επικράτειας συμβαλλόμενου μέρους.

Το 2016 το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) εισήγαγε στην απόφαση Petruhhin ⁽⁴⁾ ειδικές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη τα οποία δεν εκδίδουν υπηκόους τους όταν λαμβάνουν αίτηση έκδοσης από τρίτο κράτος για δίωξη πολίτη της ΕΕ ο οποίος είναι υπήκοος άλλου κράτους μέλους και έχει ασκήσει το δικαίωμά του για ελεύθερη κυκλοφορία σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1 ⁽⁵⁾ της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Η απόφαση Petruhhin είναι η πρώτη υπόθεση στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι κράτος μέλος της ΕΕ που λαμβάνει αίτηση έκδοσης από τρίτο κράτος, η οποία αφορά υπήκοο άλλου κράτους μέλους της ΕΕ, υποχρεούται να κινήσει διαδικασία διαβούλευσης με το κράτος μέλος της ιθαγένειας του πολίτη της ΕΕ (μηχανισμός Petruhhin), παρέχοντας με τον τρόπο αυτόν στο εν λόγω κράτος μέλος τη δυνατότητα άσκησης δίωξης κατά των πολιτών του μέσω ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕΣ). Οι ειδικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται στα κράτη μέλη τα οποία δεν εκδίδουν τους υπηκόους τους βασίζονται στο σκεπτικό της διασφάλισης της μεταχείρισης χωρίς διακρίσεις μεταξύ των υπηκόων τους και των άλλων πολιτών της ΕΕ ⁽⁶⁾. Οι υποχρεώσεις των κρατών μελών διευκρινίστηκαν περαιτέρω σε μεταγενέστερη νομολογία ⁽⁷⁾. Επιπλέον, το Δικαστήριο επέκτεινε τον μηχανισμό Petruhhin στην Ισλανδία και τη Νορβηγία ⁽⁸⁾.

Στις 4 Ιουνίου 2020 το Συμβούλιο ζήτησε από την προεδρία να καλέσει την Eurojust και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (ΕΔΔ) να αναλύσουν τον τρόπο με τον οποίο διεκπεραιώνονται στην πράξη οι αιτήσεις τρίτων κρατών για την έκδοση πολιτών της ΕΕ. Συμφώνησαν επίσης να υποβάλουν σχετικές προτάσεις, ενόψει του ενδεχόμενου κατάρτισης κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ από την Επιτροπή ⁽⁹⁾.

Ως απάντηση, η Eurojust και το ΕΔΔ δημοσίευσαν κοινή έκθεση τον Νοέμβριο του 2020 ⁽¹⁰⁾. Οι κύριες προκλήσεις που εντοπίστηκαν στην εν λόγω έκθεση ήταν οι εξής:

- Αβεβαιότητα σχετικά με την αρχή του κράτους μέλους ιθαγένειας στην οποία πρέπει να απευθύνονται τα τρίτα κράτη, το κράτος μέλος το οποίο θα πρέπει να αναλαμβάνει τη μετάφραση και το κόστος της και/ή το μέσο δικαστικής συνεργασίας που εφαρμόζεται καλύτερα για τη διασφάλιση της άσκησης δίωξης στο κράτος μέλος ιθαγένειας.
- Διαφορετικές πρακτικές όσον αφορά την έκταση των παρεχόμενων πληροφοριών, τις προθεσμίες που ορίζονται για απαντήσεις και αποφάσεις, καθώς και όσον αφορά τα είδη των αξιολογήσεων που διενεργούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού Petruhhin.
- Εντάσεις μεταξύ των υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της ΕΕ, αφενός, και από διμερείς και πολυμερείς συνθήκες έκδοσης, αφετέρου.
- Διάφοροι παράλληλοι διαυλοι που χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση και τη διαβίβαση πληροφοριών, με αποτέλεσμα να οδηγούν συχνά σε αλληλεπικαλυπτόμενες προσπάθειες, αβεβαιότητα και σύγχυση.

⁽²⁾ Η υποχρέωση έκδοσης, άλλως δίωξης.

⁽³⁾ Π.χ. η συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου, αφετέρου (ΕΕ L 149 της 30.4.2021, σ. 10) προβλέπει ρητή υποχρέωση σχετικά με την αρχή «aut dedere aut judicare» στο άρθρο 603.

⁽⁴⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

⁽⁵⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ: «Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή τους».

⁽⁶⁾ Βάσει της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας που θεσπίζεται στο άρθρο 18 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο: «Εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών τους, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας».

⁽⁷⁾ Απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Piscioti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222· απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2018, Raugėvicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898· απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262 και απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin, C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032.

⁽⁸⁾ Απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262.

⁽⁹⁾ Έγγραφο εργασίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άτυπη βιντεοδιάσκεψη των υπουργών Δικαιοσύνης, 4 Ιουνίου 2020: Προετοιμασία — Έκδοση πολιτών της ΕΕ σε τρίτες χώρες — Έγγραφο προβληματισμού της προεδρίας, έγγραφο WK 5231/2020 INIT.

⁽¹⁰⁾ Joint report of Eurojust and the European Judicial Network on the extradition of EU citizens to third countries (Κοινή έκθεση της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου σχετικά με την έκδοση πολιτών της ΕΕ σε τρίτες χώρες): <https://www.eurojust.europa.eu/joint-report-eurojust-and-ejn-extradition-eu-citizens-third-countries>.

Στη συνέχεια, τον Δεκέμβριο του 2020 το Συμβούλιο εξέδωσε συμπεράσματα με τίτλο «Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και οι διαδικασίες έκδοσης — τρέχουσες προκλήσεις και μελλοντική πορεία» ⁽¹¹⁾. Στα συμπεράσματα επαναλήφθηκαν τα εξής: «Κατόπιν των αποφάσεων του ΔΕΕ στην υπόθεση *Petruhhin* και σε αρκετές μεταγενέστερες αποφάσεις ⁽¹²⁾, κατά τη διεκπεραίωση των εν λόγω αιτήσεων τα κράτη μέλη υπέχουν δύο υποχρεώσεις: αφενός, το καθήκον να εκπληρώνουν τις υφιστάμενες υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο και να καταπολεμούν τον κίνδυνο ατιμωρησίας για τη συγκεκριμένη αξιόποινη πράξη· αφετέρου, τα κράτη μέλη που δεν εκδίδουν υπηκόους τους υποχρεούνται, σύμφωνα με τις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας και της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, να προστατεύουν όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα τους πολίτες άλλων κρατών μελών από μέτρα που ενδέχεται να τους στερήσουν το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής εντός της ΕΕ.».

Υπάρχουν και άλλα ζητήματα τα οποία επηρεάζουν την έκδοση, όπως προσδιορίστηκε στην έκθεση της Eurojust και του ΕΔΔ. Το 2020 το Συμβούλιο τόνισε στα συμπεράσματά του ότι «Η πρακτική εμπειρία των διαφόρων κρατών μελών δείχνει ότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες υποβάλλονται αβάσιμες και καταχρηστικές αιτήσεις έκδοσης από τρίτες χώρες. Το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να εξετάσει αν είναι αναγκαίο, με βάση τα αποτελέσματα της ανάλυσης που εκπόνησαν η Eurojust και το ΕΔΔ, να αναληφθεί περαιτέρω δράση όπως πρόταση για κοινή προσέγγιση στην αντιμετώπιση δυνητικά καταχρηστικών, βασιζόμενων ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα, αιτήσεων έρευνας και έκδοσης από τρίτες χώρες. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών».

Για τους σκοπούς της προετοιμασίας των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη των κρατών μελών μέσω ερωτηματολογίου σχετικά με τις αιτήσεις έκδοσης από τρίτα κράτη. Η Επιτροπή κατάρτισε επίσης πίνακα με τις συμφωνίες έκδοσης και τις συμφωνίες αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής (ΑΔΣ) που έχουν συνάψει τα κράτη μέλη με τρίτα κράτη (ο πίνακας είναι διαθέσιμος στον ιστότοπο του ΕΔΔ). Τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο του 2021 τα πορίσματα του ερωτηματολογίου συζητήθηκαν σε ειδικές για τον σκοπό αυτόν συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων των κρατών μελών. Η Επιτροπή ζήτησε επίσης τη γνώμη διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών και εμπειρογνομόνων, συμπεριλαμβανομένης της Eurojust και του ΕΔΔ.

Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές συνοψίζεται η νομολογία του Δικαστηρίου. Λαμβάνεται επίσης υπόψη η πείρα που έχει αποκτηθεί κατά την τελευταία πενταετία από την εφαρμογή του μηχανισμού *Petruhhin* σε ολόκληρη την ΕΕ, την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Αιτήσεις έκδοσης μπορούν να υποβληθούν για τους σκοπούς της άσκησης ποινικής δίωξης ή της εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας.

Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία — αιτήσεις έκδοσης που υποβάλλονται για τους σκοπούς της άσκησης ποινικής δίωξης, το Δικαστήριο έχει αναπτύξει το λεγόμενο «δόγμα *Petruhhin*» ⁽¹³⁾.

Όσον αφορά τη δεύτερη κατηγορία — αιτήσεις έκδοσης που υποβάλλονται για τους σκοπούς της εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας, η μοναδική περίπτωση αναφοράς ήταν μέχρι σήμερα η απόφαση *Raugevicius* ⁽¹⁴⁾. Επί του παρόντος, εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου άλλη μία υπόθεση σχετικά με αίτηση έκδοσης για τους σκοπούς της εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής ⁽¹⁵⁾.

1.1. Αιτήσεις έκδοσης για τους σκοπούς της άσκησης ποινικής δίωξης

Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin*, C-182/15 ⁽¹⁶⁾

Η απόφαση *Petruhhin* είναι η πρώτη υπόθεση στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα κράτος μέλος της ΕΕ που λαμβάνει αίτηση έκδοσης από τρίτο κράτος, η οποία αφορά υπήκοο άλλου κράτους μέλους της ΕΕ, υποχρεούται να κινηθεί διαδικασία διαβούλευσης με το κράτος μέλος της ιθαγένειας του πολίτη της ΕΕ, παρέχοντας με τον τρόπο αυτόν στο εν λόγω κράτος τη δυνατότητα άσκησης δίωξης κατά του πολίτη του μέσω ΕΕΣ.

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 419 της 4.12.2020, σ. 23.

⁽¹²⁾ Διάταξη του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, *Schotthöfer & Steiner κατά Adelsmayr*, C-473/15, ECLI:EU:C:2017:633, απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Απριλίου 2018, *Pisciotti*, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222· απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, *Raugevicius*, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898· απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262 και απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin*, C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032.

⁽¹³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin*, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

⁽¹⁴⁾ Απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2018, *Raugevicius*, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898.

⁽¹⁵⁾ Υπόθεση C-237/21, *Generalstaatsanwaltschaft München*.

⁽¹⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin*, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

Η υπόθεση αφορούσε αίτηση έκδοσης την οποία υπέβαλαν οι ρωσικές αρχές προς τη Λετονία σε σχέση με Εσθονό υπήκοο, τον Α. Petruhhin, ο οποίος κατηγορούνταν για απόπειρα εμπορίας, στο πλαίσιο συμμορίας, μεγάλης ποσότητας ναρκωτικών. Η γενική εισαγγελία της Δημοκρατίας της Λετονίας επέτρεψε την έκδοση στη Ρωσία. Ωστόσο, ο Α. Petruhhin ζήτησε την ακύρωση της απόφασης έκδοσης για τον λόγο ότι, δυνάμει της συμφωνίας περί δικαστικής συνδρομής και συνεργασίας, η οποία έχει συναφθεί μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας και της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, ο ίδιος απήλαυε στη Λετονία των ιδίων δικαιωμάτων με τους ημεδαπούς, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας έναντι αβάσιμης αίτησης έκδοσης.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

Το Ανώτατο Δικαστήριο της Λετονίας ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν, για τους σκοπούς της εφαρμογής συμφωνίας έκδοσης, η οποία έχει συναφθεί μεταξύ κράτους μέλους και τρίτου κράτους (Λετονία και Ρωσία), οι υπήκοοι άλλου κράτους μέλους πρέπει, υπό το πρίσμα της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας κατά το άρθρο 18 της ΣΛΕΕ και του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 21 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, να επωφελούνται από τον κανόνα βάσει του οποίου το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση απαγορεύεται να εκδίδει τους υπηκόους του. Επίσης, το Ανώτατο Δικαστήριο της Λετονίας ζήτησε να διευκρινιστεί αν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (δηλαδή το κράτος μέλος από το οποίο τρίτο κράτος ζητεί την έκδοση υπηκόου άλλου κράτους μέλους, εν προκειμένω η Λετονία) πρέπει να εξακριβώσει (και, εάν είναι αναγκαίο, βάσει ποιων κριτηρίων) ότι η έκδοση δεν θίγει τα δικαιώματα που προστατεύονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹⁷⁾ (στο εξής: Χάρτης).

Σκεπτικό και απάντηση του Δικαστηρίου

Προκαταρκτικώς, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, μολονότι οι κανόνες έκδοσης εμπίπτουν καταρχήν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, ελλείψει διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της συγκεκριμένης τρίτης χώρας, περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, εξακολουθεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών κατά την έννοια του άρθρου 18 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι συνεπάγεται την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 21 της ΣΛΕΕ.

Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να παρέχουν σε κάθε πολίτη της Ένωσης που έχει μεταβεί στο έδαφός τους την ίδια προστασία έναντι της έκδοσης με εκείνη που παρέχουν στους δικούς τους υπηκόους.

Ωστόσο, ελλείψει κανόνων δικαίου της Ένωσης που διέπουν την έκδοση μεταξύ, αφενός, των κρατών μελών και, αφετέρου, ενός τρίτου κράτους, είναι αναγκαίο, προκειμένου να καταπολεμηθεί ο κίνδυνος ατιμωρησίας και ταυτόχρονα να προστατευθούν οι υπήκοοι της Ένωσης από μέτρα δυνάμενα να τους στερήσουν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, να τεθούν σε εφαρμογή όλοι οι υφιστάμενοι επί ποινικών υποθέσεων, βάσει του δικαίου της Ένωσης, μηχανισμοί συνεργασίας και αμοιβαίας συνδρομής. Επομένως, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ανταλλαγή πληροφοριών με το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να παρασχεθεί στις αρχές αυτού του κράτους μέλους, εφόσον έχουν, βάσει του εθνικού δικαίου τους, δικαιοδοσία να ασκήσουν δίωξη κατά του προσώπου αυτού για πράξεις που τελέστηκαν στην αλλοδαπή, η δυνατότητα έκδοσης ΕΕΣ στο πλαίσιο δίωξης. Το κράτος μέλος υποδοχής, συνεργαζόμενο κατά τον ανωτέρω τρόπο με το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος και δίδοντας προτεραιότητα σε αυτό το ενδεχόμενο ΕΕΣ, αντί της αίτησης έκδοσης, ενεργεί με τρόπο που θίγει λιγότερο την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, αποτρέποντας εκ παραλλήλου, στο μέτρο του δυνατού, τον κίνδυνο ατιμωρησίας. Το ΕΕΣ θεωρείται εξίσου αποτελεσματικό με την έκδοση για την επίτευξη του στόχου της πρόληψης του κινδύνου ατιμωρησίας για πρόσωπο που εικάζεται ότι έχει διαπράξει αξιόποινη πράξη.

Το Δικαστήριο διαπίστωσε επίσης ότι σε περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος επιλαμβάνεται αιτήσεως τρίτου κράτους για την έκδοση υπηκόου άλλου κράτους μέλους, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση οφείλει να διακριβώσει ότι η έκδοση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα προσβολή των διαλαμβανομένων στο άρθρο 19 του Χάρτη ⁽¹⁸⁾. Κατά το μέτρο που η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση έχει στη διάθεσή της στοιχεία που μαρτυρούν πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης των κρατουμένων στο οικείο τρίτο κράτος, οφείλει να εκτιμά την ύπαρξη του κινδύνου αυτού όταν καλείται να αποφανθεί επί της έκδοσης. Προς τούτο, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση οφείλει να στηριχθεί σε αντικειμενικά, αξιόπιστα, ακριβή και δέοντως ενημερωμένα στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά δύνανται να προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από διεθνείς δικαστικές αποφάσεις, όπως οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), από δικαστικές αποφάσεις του οικείου τρίτου κράτους, καθώς και από αποφάσεις, εκθέσεις και λοιπά έγγραφα καταρτιζόμενα από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης ή όργανα εντός του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ C 202 της 7.6.2016, σ. 389.

⁽¹⁸⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 του Χάρτη: «Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση».

Διάταξη του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Schotthöfer & Steiner κατά Adelsmayr, C-473/15 ⁽¹⁹⁾

Με τη διάταξη Schotthöfer & Steiner κατά Adelsmayr, το Δικαστήριο επανέλαβε το σκεπτικό της απόφασης Petruhhin σύμφωνα με το οποίο ο Χάρτης έχει εφαρμογή σε περίπτωση που πολίτης της Ένωσης έχει κάνει χρήση του δικαιώματός του να κυκλοφορεί ελεύθερα στην Ένωση μετακινούμενος από το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος προς άλλο κράτος μέλος. Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε ότι αίτηση έκδοσης πρέπει να απορρίπτεται από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, εφόσον ο εν λόγω πολίτης διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου στην περίπτωση που προχωρήσει η έκδοσή του.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

Ο Ε. Adelsmayr άσκησε το επάγγελμα του ιατρού αναισθησιολόγου και του εντατικολόγου επί σειρά ετών από το 2004. Τον Φεβρουάριο του 2009 ένας από τους ασθενείς του Ε. Adelsmayr στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ο οποίος βρισκόταν σε βαριά κατάσταση και είχε υποστεί πολλαπλές καρδιακές ανακοπές, κατέληξε έπειτα από εγχείρηση, έχοντας υποστεί νέα καρδιακή ανακοπή. Ο Ε. Adelsmayr κατηγορήθηκε ότι ευθυνόταν για τον θάνατό του. Κατόπιν καταγγελίας ενός ιατρού του νοσοκομείου στο οποίο εργαζόταν ο Ε. Adelsmayr, πραγματοποιήθηκε έρευνα. Το πόρισμα της έρευνας κατέληξε ότι είχε διαπραχθεί ανθρωποκτονία εκ προθέσεως. Το 2011 κινήθηκε διαδικασία στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, διαδικασία κατά την οποία ο εισαγγελέας ζήτησε να επιβληθεί στον Ε. Adelsmayr η ποινή του θανάτου. Αυτός όμως αναχώρησε από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα το 2012. Καταδικάστηκε ερήμην σε ισόβια κάθειρξη στο πλαίσιο διαδικασίας προσωρινού χαρακτήρα, η δε αρχική διαδικασία μπορούσε ανά πάσα στιγμή να επαναληφθεί και να οδηγήσει σε καταδίκη του ενδιαφερομένου στην ποινή του θανάτου.

Κατά του Ε. Adelsmayr κινήθηκε και στο κράτος της ιθαγένειάς του —στην Αυστρία— ποινική διαδικασία για τις κατηγορίες που είχαν απαγγελθεί εναντίον του στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Η διαδικασία αυτή παύθηκε όμως το 2014 από τον Αυστριακό εισαγγελέα, ο οποίος επισήμανε ότι «ο καθού η παρούσα διαδικασία μπόρεσε να δημιουργήσει την πειστική εντύπωση ότι η κινήσει στο Ντουμπάι διαδικασία αποτελούσε πιθανότατα προϊόν σκευωρίας εις βάρος του».

Τα προδικαστικά ερωτήματα

Το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο μια σειρά προδικαστικών ερωτημάτων· ωστόσο, το Δικαστήριο απάντησε μόνο στο ερώτημα που αφορούσε το άρθρο 19 παράγραφος 2 και το άρθρο 47 ⁽²⁰⁾ του Χάρτη. Με το εν λόγω ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να διευκρινιστεί αν τα δύο άρθρα πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης οφείλει να απορρίψει αίτηση έκδοσης που υποβάλλεται από τρίτη χώρα για πολίτη της Ένωσης ο οποίος παραμένει προσωρινώς στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, εφόσον η ποινική διαδικασία βάσει της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση έκδοσης και η δικαστική απόφαση που εκδόθηκε ερήμην στην τρίτη χώρα δεν συμβιβάζονταν με τις ελάχιστες απαιτήσεις του διεθνούς δικαίου και με τις στοιχειώδεις αρχές της δημόσιας τάξης της Ένωσης («ordre public»), καθώς και με την αρχή της δίκαιης δίκης.

Σκεπτικό και απάντηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι οι διατάξεις του Χάρτη, ιδίως δε το άρθρο 19, είναι εφαρμοστέες σε απόφαση κράτους μέλους για την έκδοση πολίτη της Ένωσης, σε περίπτωση που ο εν λόγω πολίτης έχει κάνει χρήση του δικαιώματός του να κυκλοφορεί ελεύθερα εντός της Ένωσης. Το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 19 παράγραφος 2 του Χάρτη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αίτηση έκδοσης που υποβάλλεται από τρίτο κράτος και αφορά πολίτη της Ένωσης, ο οποίος, ασκώντας το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, αναχωρεί από το κράτος μέλος καταγωγής του προκειμένου να παραμείνει προσωρινώς στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, πρέπει να απορριφθεί από το δεύτερο αυτό κράτος, εφόσον ο ως άνω πολίτης διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου στην περίπτωση που προχωρήσει η έκδοσή του. Ως εκ τούτου, ήταν περιττή η εξέταση του ερωτήματος αυτού κατά το μέτρο που αφορούσε το άρθρο 47 του Χάρτη.

⁽¹⁹⁾ Διάταξη του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Schotthöfer & Steiner κατά Adelsmayr, C-473/15, ECLI:EU:C:2017:633.

⁽²⁰⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη: «Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικασθεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Κάθε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να συμβουλευτεί δικηγόρο και να του αναθέτει την υπεράσπιση και εκπροσώπηση του.

Σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, παρέχεται δικαστική αρωγή, εφόσον η αρωγή αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη».

Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Απριλίου 2018, *Pisciotti*, C-191/16 ⁽²¹⁾

Στην υπόθεση *Pisciotti*, το Δικαστήριο εφάρμοσε στην απόφασή του το σκεπτικό της απόφασης *Petruhhin* σε μία περίπτωση στην οποία υπήρχε ισχύουσα συμφωνία έκδοσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του τρίτου κράτους που ζήτησε την έκδοση. Το Δικαστήριο έκρινε στην απόφασή του ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να επεκτείνουν την απαγόρευση έκδοσης υπηκόων τους στις Ηνωμένες Πολιτείες σε κάθε πολίτη της ΕΕ που ταξιδεύει στο έδαφός τους. Ωστόσο, πριν από την έκδοση πολίτη της ΕΕ, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει να παρέχει στο κράτος μέλος ιθαγένειας του πολίτη της Ένωσης τη δυνατότητα να ζητήσει την παράδοση του εν λόγω πολίτη στο πλαίσιο ΕΕΣ.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

Το 2010 ένα δικαστήριο των ΗΠΑ εξέδωσε ένταλμα σύλληψης κατά του R. Pisciotti, ο οποίος ήταν Ιταλός υπήκοος. Ο R. Pisciotti συνελήφθη στη Γερμανία, όταν η πτήση του από τη Νιγηρία προς την Ιταλία πραγματοποίησε ενδιάμεση στάση σε γερμανικό αεροδρόμιο. Τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση με σκοπό την παράδοσή του και το 2014 επιτράπηκε η έκδοσή του από γερμανικό δικαστήριο. Οι προξενικές αρχές της Ιταλίας ενημερώθηκαν για την κατάσταση του R. Pisciotti πριν από την εκτέλεση της αίτησης έκδοσης, αλλά οι ιταλικές δικαστικές αρχές δεν εξέδωσαν ΕΕΣ. Πριν από την έκδοσή του, ο R. Pisciotti ισχυρίστηκε ότι η έκδοσή του αντέβαινε στο δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι το άρθρο 16 παράγραφος 2 του γερμανικού Θεμελιώδους Νόμου παραβιάζει τη γενική απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, δεδομένου ότι περιορίζει την εξαίρεση ιθαγένειας στους Γερμανούς υπηκόους.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να διευκρινιστεί αν το άρθρο 18 της ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι απαγορεύει στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να διακρίνει, βάσει συνταγματικού κανόνα δικαίου, μεταξύ των υπηκόων του και των υπηκόων άλλων κρατών μελών και να επιτρέπει την έκδοση των τελευταίων ενώ δεν επιτρέπει την έκδοση των δικών του υπηκόων.

Σκεπτικό και απάντηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο έκρινε ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν απαγορεύει στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (Γερμανία) να διακρίνει, βάσει συνταγματικού κανόνα δικαίου, μεταξύ των υπηκόων του και των υπηκόων άλλων κρατών μελών και να επιτρέπει την έκδοση του πολίτη της Ένωσης ενώ απαγορεύει την έκδοση των δικών του υπηκόων, υπό την προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει παράσχει στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους του οποίου ο πολίτης αυτός είχε την ιθαγένεια (Ιταλία) τη δυνατότητα να ζητήσουν την παράδοση του εν λόγω πολίτη στο πλαίσιο ΕΕΣ και ότι το τελευταίο αυτό κράτος μέλος δεν έχει λάβει κανένα σχετικό μέτρο.

Το Δικαστήριο ακολούθησε το ίδιο σκεπτικό με εκείνο που υιοθετήθηκε στην απόφαση *Petruhhin*, δηλώνοντας ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει εφαρμογή και σε διεθνή συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και τρίτου κράτους (συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την έκδοση ⁽²²⁾), η οποία επιτρέπει σε κράτος μέλος, βάσει είτε των διατάξεων διμερούς συνθήκης είτε των κανόνων του συνταγματικού του δικαίου (όπως ο γερμανικός Θεμελιώδης Νόμος), να προβλέπει εξαίρεση ιθαγένειας.

Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της αποτροπής του κινδύνου να παραμείνει ατιμώρητο το πρόσωπο που κατηγορείται στην αίτηση έκδοσης ότι τέλεσε αξιόποινες πράξεις, πρέπει το ΕΕΣ το οποίο έχει ενδεχομένως εκδώσει κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, να αφορά τουλάχιστον τις ίδιες πράξεις, το δε κράτος μέλος ιθαγένειας πρέπει να έχει δικαιοδοσία, βάσει του εθνικού του δικαίου, να ασκήσει δίωξη κατά του προσώπου αυτού για τις πράξεις αυτές, ακόμη και αν έχουν τελεσθεί στην αλλοδαπή.

Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU ⁽²³⁾

Στην υπόθεση *Ruska Federacija*, το Δικαστήριο αποσαφίνισε ότι ο μηχανισμός *Petruhhin* εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, στις αιτήσεις έκδοσης που αφορούν υπηκόους κρατών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει συμφωνία παράδοσης, και συγκεκριμένα τη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τη διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ισλανδίας και της Νορβηγίας ⁽²⁴⁾.

⁽²¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Απριλίου 2018, *Pisciotti*, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222.

⁽²²⁾ Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την έκδοση (ΕΕ L 181 της 19.7.2003, σ. 27).

⁽²³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262.

⁽²⁴⁾ ΕΕ L 292 της 21.10.2006, σ. 2.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

Το 2015 το γραφείο του Διεθνούς Οργανισμού Εγκληματολογικής Αστυνομίας (Ιντερπόλ) στη Μόσχα εξέδωσε διεθνές ένταλμα σύλληψης κατά του I.N., ο οποίος ήταν Ρώσος υπήκοος. Βάσει του εν λόγω εντάλματος, ο I.N., ο οποίος είχε αποκτήσει στο μεταξύ την ισλανδική ιθαγένεια, συνελήφθη το 2019 στην Κροατία, όπου βρισκόταν σε διακοπές. Οι κροατικές αρχές έλαβαν από τη Ρωσία αίτηση έκδοσης, η οποία επιτράπη από κροατικό δικαστήριο. Το κροατικό δικαιο προβλέπει εξαίρεση ιθαγένειας σε σχέση με τις αιτήσεις έκδοσης. Ο I.N. άσκησε έφεση ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου της Κροατίας, προσβάλλοντας την απόφαση με την οποία επιτράπη η έκδοση.

Προδικαστικό ερώτημα

Το Ανώτατο Δικαστήριο της Κροατίας ζήτησε, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν ο μηχανισμός Petruhhin εφαρμόζεται επίσης σε περίπτωση προσώπου που δεν είναι πολίτης της ΕΕ, αλλά είναι υπήκοος κράτους της ΕΖΕΣ, όπως η Ισλανδία, η οποία είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (συμφωνία ΕΟΧ).

Σκεπτικό και απάντηση του Δικαστηρίου

Προκαταρκτικώς, το Δικαστήριο εξέτασε το ερώτημα σχετικά με το αν η κατάσταση υπηκόου κράτους της ΕΖΕΣ που είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας ΕΟΧ εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ. Υπενθύμισε ότι τα άρθρα 18 και 21 της ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων κρατών. Ωστόσο, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 36 της συμφωνίας ΕΟΧ, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του δικαίου της Ένωσης, εγγυάται την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, κατά τρόπο που είναι, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπος με τις διατάξεις του άρθρου 56 της ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος μετάβασης σε άλλο κράτος για να τύχει εκεί της παροχής ορισμένων υπηρεσιών. Σε αυτή τη βάση, έπρεπε να θεωρηθεί ότι η κατάσταση του I.N., ο οποίος μετέβη στην Κροατία προκειμένου να περάσει τις διακοπές του και, ως εκ τούτου, να τύχει εκεί της παροχής υπηρεσιών σχετικών με τον τουρισμό, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ.

Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ισλανδία διατηρεί προνομιακές σχέσεις με την Ένωση, οι οποίες υπερβαίνουν το πλαίσιο μιας οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας. Θέτει σε ισχύ και εφαρμόζει το κεκτημένο Σένγκεν, συμμετέχει στο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου και έχει συνάψει με την Ευρωπαϊκή Ένωση συμφωνία για τη διαδικασία παράδοσης.

Όσον αφορά την αίτηση έκδοσης, όπως έχει ήδη διατυπωθεί στην απόφαση Petruhhin, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει καταρχάς να εξακριβώσει, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 του Χάρτη, ότι σε περίπτωση έκδοσης, ο ενδιαφερόμενος δεν διατρέχει κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου, να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση. Προς τούτο, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση οφείλει να στηριχθεί σε αντικειμενικά, αξιόπιστα, ακριβή και δεόντως ενημερωμένα στοιχεία. Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, το Δικαστήριο προσέθεσε ότι ιδιαίτερος σοβαρό στοιχείο συνιστά το γεγονός ότι το κράτος αυτό χορήγησε άσυλο στον ενδιαφερόμενο, πριν αυτός αποκτήσει την ιθαγένεια του οικείου κράτους της ΕΖΕΣ, ακριβώς λόγω της ποινικής διαδικασίας στην οποία στηρίζεται η αίτηση έκδοσης.

Πριν από την εξέταση του ενδεχόμενου εκτέλεσης της αίτησης έκδοσης, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται, σε κάθε περίπτωση, να ενημερώσει το εν λόγω κράτος της ΕΖΕΣ και, ενδεχομένως, κατόπιν αιτήματος του συγκεκριμένου κράτους, να του παραδώσει τον υπήκοο αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις της συμφωνίας για την παράδοση, υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω κράτος της ΕΖΕΣ έχει δικαιοδοσία, βάσει του εθνικού δικαίου του, να ασκήσει δίωξη κατά του εν λόγω υπηκόου για πράξεις τελεσθείσες στην αλλοδαπή.

Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin*, C-398/19 ⁽²⁵⁾

Το Δικαστήριο, στην απόφασή του στην υπόθεση C-398/19, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin*, διευκρίνισε περαιτέρω τις απαιτήσεις του μηχανισμού συνεργασίας, όπως αναπτύχθηκε στην απόφαση Petruhhin. Το Δικαστήριο έκρινε ότι πολίτης της Ένωσης μπορεί να εκδοθεί σε τρίτο κράτος μόνον αφού ζητήσει τη γνώμη του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοος. Στο πλαίσιο της διαβούλευσης αυτής, το κράτος μέλος ιθαγένειας πρέπει να ενημερωθεί από το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έκδοσης για όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που κοινοποιήθηκαν με την αίτηση έκδοσης και πρέπει να του δοθεί εύλογη προθεσμία για την έκδοση ΕΕΣ κατά του εν λόγω πολίτη. Επιπλέον, στην περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος ιθαγένειας δεν λάβει επισημώς απόφαση σχετικά με την έκδοση ΕΕΣ, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν υποχρεούται να αρνηθεί την έκδοση πολίτη της Ένωσης που είναι υπήκοος άλλου κράτους μέλους και να ασκήσει το ίδιο ποινική δίωξη κατά του προσώπου αυτού για αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν σε τρίτο κράτος.

⁽²⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Extradition vers l'Ukraine), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

Η Ουκρανία ζήτησε από τη Γερμανία την έκδοση Ουκρανού υπηκόου ο οποίος είχε μετεγκατασταθεί στη Γερμανία το 2012. Ο ενδιαφερόμενος, BY, απέκτησε τη ρουμανική ιθαγένεια το 2014, ως απόγονος Ρουμάνων υπηκόων. Ωστόσο, δεν διέμεινε ποτέ στη Ρουμανία. Το 2016 εκδόθηκε ένταλμα σύλληψης σε βάρος του από ουκρανικό ποινικό δικαστήριο για υπεξαίρεση χρηματικών ποσών το 2010 και το 2011. Μετά την αίτηση έκδοσης, ο BY συνελήφθη στη Γερμανία. Ενόψει της εφαρμογής του μηχανισμού Petruhhin, οι γερμανικές αρχές επικοινωνήσαν με το ρουμανικό Υπουργείο Δικαιοσύνης, ζητώντας να πληροφορηθούν αν σκόπευε να ασκήσει το ίδιο ποινική δίωξη κατά του BY. Οι ρουμανικές αρχές ενημέρωσαν τις γερμανικές αρχές ότι, για την έκδοση ΕΕΣ, απαιτούνταν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την τέλεση των αδικημάτων στην αλλοδαπή. Επιπλέον, οι ρουμανικές αρχές ζήτησαν από τη γενική εισαγγελία του Βερολίνου να διαβιβάσει έγγραφα και αντίγραφα των αποδεικτικών στοιχείων από την Ουκρανία. Δεδομένου ότι οι ρουμανικές δικαστικές αρχές δεν έλαβαν επισημως απόφαση σχετικά με την ενδεχόμενη έκδοση ΕΕΣ, το γερμανικό αιτούν δικαστήριο υπέβαλε τρία προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 18 και 21 της ΣΛΕΕ και σχετικά με την εφαρμογή του μηχανισμού Petruhhin.

Προδικαστικά ερωτήματα

Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να διευκρινιστεί αν:

- τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης (άρθρα 18 και 21 της ΣΛΕΕ) εφαρμόζονται σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος μετέφερε το κέντρο των συμφερόντων του στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση σε χρόνο κατά τον οποίο δεν ήταν πολίτης της Ένωσης,
- είτε το κράτος μέλος ιθαγένειας είτε το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να ζητήσει από το αιτούν τρίτο κράτος να διαβιβάσει τους φακέλους της υπόθεσης προκειμένου να εξετάσει αν θα ασκήσει το ίδιο ποινική δίωξη,
- το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται, βάσει της απόφασης Petruhhin, να αρνηθεί την έκδοση και να ασκήσει το ίδιο ποινική δίωξη, εάν μπορεί να το πράξει βάσει του εθνικού του δικαίου υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Σκεπτικό και απάντηση του ΔΕΕ

Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής των άρθρων 18 και 21 της ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός ότι ένα πρόσωπο απέκτησε την ιθαγένεια κράτους μέλους της Ένωσης και, συνακόλουθα, την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης σε χρονικό σημείο κατά το οποίο διέμενε ήδη σε άλλο κράτος μέλος δεν αναιρεί τη διαπίστωση ότι, λόγω της αποκτηθείσας ιθαγένειας της Ένωσης, το πρόσωπο αυτό δικαιούται να επικαλεστεί το άρθρο 21 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών, κατά την έννοια του άρθρου 18 της ΣΛΕΕ, με το οποίο διατυπώνεται η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας. Το Δικαστήριο διευκρίνισε περαιτέρω ότι το ίδιο σκεπτικό διέπει επίσης την περίπτωση κατά την οποία ο εκζητούμενος πολίτης της Ένωσης έχει και την ιθαγένεια του τρίτου κράτους που ζητεί την έκδοση: το γεγονός ότι έχει διπλή ιθαγένεια δεν δύναται να στερήσει από τον ενδιαφερόμενο τις ελευθερίες που αυτός αντλεί από το δικαίωμα της Ένωσης ως υπήκοος κράτους μέλους.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, το Δικαστήριο επανέλαβε την ερμηνευτική γραμμή της προηγούμενης νομολογίας του, υπογραμμίζοντας ότι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει την υποχρέωση να ενημερώσει το κράτος μέλος ιθαγένειας, ώστε η δικαστική αρχή του εν λόγω κράτους μέλους να έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την παράδοση του ενδιαφερομένου μέσω ΕΕΣ. Όσον αφορά τις λεπτομέρειες της απαιτούμενης ανταλλαγής πληροφοριών, το Δικαστήριο έκρινε ότι:

- το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση οφείλει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους ιθαγένειας όχι μόνον ως προς την ύπαρξη της αίτησης έκδοσης, αλλά και ως προς το σύνολο των νομικών και πραγματικών στοιχείων που κοινοποιήθηκαν από το τρίτο κράτος που αιτείται την έκδοση στο πλαίσιο της εν λόγω αίτησης έκδοσης,
- οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους ιθαγένειας υποχρεούνται να σέβονται τον εμπιστευτικό χαρακτήρα τέτοιων στοιχείων, όταν το τρίτο κράτος έχει υποβάλει αίτημα περί εμπιστευτικότητας,
- το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους ιθαγένειας για κάθε μεταβολή της κατάστασης του εκζητούμενου η οποία είναι κρίσιμη για την ενδεχόμενη έκδοση ΕΕΣ σε βάρος του,
- ούτε το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ούτε το κράτος μέλος ιθαγένειας υποχρεούνται να ζητήσουν τη διαβίβαση της ποινικής δικογραφίας από το τρίτο κράτος που αιτείται την έκδοση,
- απόκειται στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να ορίσει εύλογη προθεσμία, μετά την παρέλευση της οποίας, ελλείψει έκδοσης ΕΕΣ από το κράτος μέλος ιθαγένειας, μπορεί να προβεί στην εκτέλεση της έκδοσης,

- το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορεί να προβεί στην έκδοση χωρίς να υποχρεούται να αναμείνει, πέραν μιας εύλογης προθεσμίας, την επίσημη απόφαση του κράτους μέλους ιθαγένειας περί μη άσκησης της δυνατότητας έκδοσης ΕΕΣ σε βάρος του εκζητουμένου.

Τέλος, στην απάντησή του στο τρίτο ερώτημα, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, βάσει του δικαίου της Ένωσης, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν υποχρεούται να αρνηθεί την έκδοση και να ασκήσει το ίδιο δώδεκα κατά του πολίτη της Ένωσης για τις αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν στο τρίτο κράτος, όταν το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση του παρέχει τη δυνατότητα να το πράξει. Μια τέτοια υποχρέωση θα έβαινε πέραν των ορίων που το δίκαιο της Ένωσης δύναται να επιβάλει στην άσκηση της εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει το εν λόγω κράτος μέλος όσον αφορά την απόφαση για την άσκηση ή μη ποινικής δίωξης.

Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 2021, WS, C-505/19 ⁽²⁶⁾

Η αρχή *ne bis in idem* μπορεί να μην επιτρέπει τη σύλληψη, εντός του χώρου Σένγκεν και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί αγγελία της Ιντερπόλ. Αυτό συμβαίνει όταν οι αρμόδιες αρχές έχουν λάβει γνώση της έκδοσης αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, η οποία έχει εκδοθεί σε κράτος που είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας του Σένγκεν ή σε κράτος μέλος και η οποία ορίζει ότι έχει εφαρμογή η εν λόγω αρχή.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

Το 2012, κατόπιν αιτήματος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής βάσει εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε από τις αρχές της εν λόγω χώρας, η Ιντερπόλ εξέδωσε ερυθρά αγγελία που αφορούσε τον WS, Γερμανό υπήκοο, με σκοπό την ενδεχόμενη έκδοσή του. Στην περίπτωση κατά την οποία πρόσωπο για το οποίο έχει εκδοθεί τέτοια αγγελία έχει εντοπιστεί σε κράτος μέλος της Ιντερπόλ, το εν λόγω κράτος θα μπορούσε, καταρχήν, να προβεί στην προσωρινή κράτηση του εν λόγω προσώπου ή να παρακολουθεί ή να περιορίσει τις μετακινήσεις του.

Ωστόσο, πριν από τη έκδοση της εν λόγω ερυθράς αγγελίας είχε διεξαχθεί στη Γερμανία διαδικασία έρευνας σχετικά με τον WS, η οποία αφορούσε, τουλάχιστον εν μέρει, τα ίδια πραγματικά περιστατικά με εκείνα βάσει των οποίων είχε εκδοθεί η εν λόγω αγγελία. Η διαδικασία αυτή έπαυσε οριστικά το 2010, αφού προηγουμένως ο WS κατέβαλε χρηματικό ποσό στο πλαίσιο ειδικής διαδικασίας διευθέτησης που προβλέπεται στο γερμανικό ποινικό δίκαιο. Στη συνέχεια, η ομοσπονδιακή αστυνομία δίωξης του εγκλήματος της Γερμανίας ενημέρωσε την Ιντερπόλ ότι, λόγω της προηγούμενης αυτής διαδικασίας, είχε εν προκειμένω εφαρμογή η αρχή *ne bis in idem*. Η εν λόγω αρχή, η οποία κατοχυρώνεται τόσο στο άρθρο 54 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν (ΣΕΣΣ) ⁽²⁷⁾ όσο και στο άρθρο 50 του Χάρτη, απαγορεύει, μεταξύ άλλων, τη δίωξη προσώπου που έχει δικαστεί αμετάκλητα για την ίδια αξιόποινη πράξη.

Το 2017 ο WS άσκησε προσφυγή κατά της Γερμανίας ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου του Wiesbaden, ζητώντας να υποχρεωθεί η Γερμανία να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την απόσυρση της εν λόγω ερυθράς αγγελίας. Στο πλαίσιο αυτό, ο WS επικαλέστηκε όχι μόνον παραβίαση της αρχής *ne bis in idem*, αλλά και προσβολή του δικαιώματός του στην ελεύθερη κυκλοφορία, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι δεν μπορούσε να μεταβεί σε κανένα κράτος που είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας του Σένγκεν ή σε οποιοδήποτε κράτος μέλος χωρίς να διατρέχει κίνδυνο να συλληφθεί.

Προδικαστικό ερώτημα

Το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο μια σειρά προδικαστικών ερωτημάτων. Ωστόσο, το κύριο ερώτημα που είναι κρίσιμο για το πλαίσιο της έκδοσης κατόπιν έκδοσης ερυθράς αγγελίας είναι αν το άρθρο 54 ⁽²⁸⁾ της ΣΕΣΣ και το άρθρο 21 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 50 ⁽²⁹⁾ του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στην προσωρινή κράτηση, από τις αρχές συμβαλλόμενου κράτους στη συμφωνία του Σένγκεν ή από τις αρχές κράτους μέλους, προσώπου για το οποίο η Ιντερπόλ έχει εκδώσει ερυθρά αγγελία, κατόπιν αιτήματος τρίτου κράτους, όταν, αφενός, εις βάρος του προσώπου αυτού έχει ήδη ασκηθεί ποινική δίωξη σε κράτος μέλος την οποία έπαυσε η εισαγγελική αρχή αφού προηγουμένως το συγκεκριμένο πρόσωπο συμμορφώθηκε προς ορισμένους όρους και, αφετέρου, οι αρχές του εν λόγω κράτους μέλους ενημέρωσαν την Ιντερπόλ ότι, κατά την άποψή τους, η διαδικασία αυτή αφορούσε τις ίδιες πράξεις με εκείνες για τις οποίες εκδόθηκε η εν λόγω ερυθρά αγγελία.

⁽²⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 2021, WS, C-505/19, ECLI:EU:C:2021:376.

⁽²⁷⁾ Σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα (ΕΕ L 239 της 22.9.2000, σ. 19).

⁽²⁸⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 54 της ΣΕΣΣ: «Όποιος καταδικάστηκε αμετάκλητα από ένα συμβαλλόμενο μέρος δεν μπορεί να διωχθεί από ένα άλλο συμβαλλόμενο μέρος για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, υπό τον όρον όμως ότι, σε περίπτωση καταδίκης, η ποινή έχει ήδη εκτιθεί ή εκτίεται ή δεν μπορεί πλέον να εκτιθεί σύμφωνα με τους νόμους του συμβαλλόμενου μέρους που επέβαλε την καταδίκη».

⁽²⁹⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 50 του Χάρτη: «Κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικασθεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο».

Σκεπτικό και απάντηση του ΔΕΕ

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η αρχή *ne bis in idem* εφαρμόζεται σε περίπτωση που έχει εκδοθεί απόφαση με την οποία παύει οριστικά η ποινική δίωξη, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος συμμορφώνεται με ορισμένους όρους, όπως η καταβολή χρηματικού ποσού που καθορίζεται από τον εισαγγελέα.

Ωστόσο, το άρθρο 54 της ΣΕΕΣ, το άρθρο 50 του Χάρτη και το άρθρο 21 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται στην προσωρινή κράτηση προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί ερυθρά αγγελία της Ιντερπόλ, εφόσον δεν έχει διαπιστωθεί ότι το πρόσωπο αυτό έχει δικασθεί αμετάκλητα από κράτος που είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας του Σένγκεν ή από κράτος μέλος για τις ίδιες πράξεις με εκείνες για τις οποίες εκδόθηκε η ερυθρά αγγελία και ότι, κατά συνέπεια, έχει εφαρμογή η αρχή *ne bis in idem*.

Σε περίπτωση που παραμένει αβέβαιο αν έχει εφαρμογή η αρχή *ne bis in idem*, η προσωρινή κράτηση μπορεί να αποτελέσει απαραίτητο στάδιο προκειμένου να γίνουν οι αναγκαίες προς τούτο εξακριβώσεις, ενώ συγχρόνως αποτρέπεται ο κίνδυνος να διαφύγει το οικείο πρόσωπο. Επομένως, τα εν λόγω μέτρα μπορεί να δικαιολογούνται από τον θεμιτό σκοπό αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας του οικείου προσώπου, «υπό τον όρο ότι είναι αναγκαία για τους σκοπούς των εξακριβώσεων αυτών»⁽³⁰⁾. Αντιθέτως, αφ' ης στιγμής διαπιστώνεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ότι έχει εφαρμογή η αρχή *ne bis in idem*, τόσο η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών της ΣΕΕΣ όσο και το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας απαγορεύουν την προσωρινή κράτηση του εν λόγω προσώπου ή τη διατήρησή της. Τα κράτη μέλη και τα συμβαλλόμενα κράτη της ΣΕΕΣ οφείλουν να διασφαλίζουν τη δυνατότητα άσκησης ενδίκων βοηθημάτων τα οποία να παρέχουν στα οικεία πρόσωπα τη δυνατότητα να επιτύχουν την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης διαπιστώνουσας την εφαρμογή της αρχής *ne bis in idem*.

1.2. Αιτήσεις έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας

Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, *Raugevicius*, C-247/17⁽³¹⁾

Στην υπόθεση *Raugevicius*, το Δικαστήριο εξέτασε αίτηση έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής. Το Δικαστήριο ακολούθησε έως κάποιον βαθμό το σκεπτικό που αναπτύχθηκε στη νομολογία *Petruhhin*, με διαφορετικό ωστόσο αποτέλεσμα. Τούτο ήταν αναγκαίο καθώς, σε περίπτωση εφαρμογής του μηχανισμού *Petruhhin*, υποθέσεις που αφορούν την έκδοση με σκοπό την εκτέλεση ποινής ενδέχεται να εγείρουν ζητήματα σχετικά με την αρχή *ne bis in idem*⁽³²⁾. Ωστόσο, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη ότι υπάρχουν μηχανισμοί βάσει του στο εθνικού και/ή στο διεθνές δίκαιο μέσω των οποίων οι εκζητούμενοι μπορούν να εκτίσουν τις ποινές τους, μεταξύ άλλων, στο κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοοι. Για παράδειγμα, η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1983 για τη μεταφορά καταδικών⁽³³⁾ παρέχει ένα νομικό πλαίσιο για αυτή τη δυνατότητα.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

Ο D. *Raugevicius* είναι Λιθουανός και Ρώσος υπήκοος, ο οποίος μετακόμισε στη Φινλανδία, όπου ζει πλέον εδώ και πολλά χρόνια. Είναι επίσης πατέρας δύο τέκνων που κατοικούν στη Φινλανδία και έχουν τη φινλανδική ιθαγένεια. Το 2011, μετά από καταδικαστική απόφαση στη Ρωσία, οι ρωσικές αρχές εξέδωσαν διεθνές ένταλμα σύλληψης για την εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που του επιβλήθηκε. Για τη λήψη απόφασης σχετικά με την αίτηση έκδοσης, το φινλανδικό Υπουργείο Δικαιοσύνης ζήτησε γνωμοδότηση από το Ανώτατο Δικαστήριο της Φινλανδίας. Το Ανώτατο Δικαστήριο εξέφρασε αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής της απόφασης *Petruhhin* και, κατά συνέπεια, αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής απόφασης.

Ο σχετικός φινλανδικός νόμος (το φινλανδικό Σύνταγμα) προβλέπει ότι η στερητική της ελευθερίας ποινή μπορεί να εκτελεστεί στη Φινλανδία εάν ο καταδικασθείς είναι Φινλανδός υπήκοος ή αλλοδαπός που διαμένει μόνιμα στη Φινλανδία και αν ο καταδικασθείς συναινέσει σε αυτό.

Προδικαστικά ερωτήματα

Με το πρώτο ερώτημά του, το φινλανδικό Ανώτατο Δικαστήριο ζήτησε, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι εθνικές διατάξεις περί έκδοσης πρέπει να εκτιμώνται, υπό το πρίσμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηκόων άλλου κράτους μέλους, κατά τον ίδιο τρόπο, ανεξαρτήτως του αν η αίτηση έκδοσης που υποβάλλει τρίτο κράτος βάσει σύμβασης περί έκδοσης αφορά την εκτέλεση ποινής ή την άσκηση ποινικής δίωξης, όπως στην απόφαση *Petruhhin*. Το δεύτερο ερώτημα αφορούσε τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να κρίνεται μια αίτηση έκδοσης όταν το κράτος μέλος ιθαγένειας ενημερώνεται μεν για την αίτηση έκδοσης, πλην όμως, λόγω π.χ. νομικών κωλυμάτων, δεν λαμβάνει κανένα μέτρο σε σχέση με τον υπήκοό του.

⁽³⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 2021, *WS*, C-505/19, ECLI:EU:C:2021:376, σκέψη 84.

⁽³¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, *Raugevicius*, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898.

⁽³²⁾ Δεδομένου ότι ο εκζητούμενος έχει ήδη καταδικασθεί στο τρίτο κράτος.

⁽³³⁾ Σύμβαση για τη μεταφορά καταδικών (ETS αριθ. 112).

Σκεπτικό και απάντηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο εφάρμοσε κατ' αναλογία το σκεπτικό της απόφασης Petruhhin, κρίνοντας ότι υπήκοος κράτους μέλους, ο οποίος μετέβη σε άλλο κράτος μέλος, άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης και, ως εκ τούτου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18 της ΣΛΕΕ. Το γεγονός ότι έχει διπλή ιθαγένεια κράτους μέλους και τρίτης χώρας δεν δύναται να στερήσει από τον ενδιαφερόμενο τις ελευθερίες που αυτός αντλεί από το δίκαιο της Ένωσης ως υπήκοος κράτους μέλους.

Εθνικός κανόνας ο οποίος απαγορεύει την έκδοση μόνον των Φινλανδών υπηκόων εισάγει διαφορετική μεταχείριση μεταξύ αυτών και των υπηκόων των άλλων κρατών μελών και συνεπάγεται περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας κατά την έννοια του άρθρου 21 της ΣΛΕΕ: ένας τέτοιος περιορισμός πρέπει να είναι αναγκαίος και να τελεί σε σχέση αναλογικότητας προς τον θεμιτώς επιδιωκόμενο σκοπό της αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας των υπηκόων άλλων κρατών μελών πλην του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση εκτέλεσης, ενώ δεν θα πρέπει επίσης να υπάρχουν λιγότερο παρεμβατικά μέτρα για την επίτευξη του σκοπού αυτού, λαμβανομένων υπόψη όλων των πραγματικών και νομικών δεδομένων της υπόθεσης.

Ωστόσο, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι, σε περιπτώσεις αιτήσεων έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση ποινής, η σύγκρουση με την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων δεν μπορεί να ρυθμιστεί με την παροχή της δυνατότητας στο κράτος μέλος ιθαγένειας να ασκήσει εκ νέου τη δικαιοδοσία του για την ποινική δίωξη του ενδιαφερομένου, δεδομένου ότι μια τέτοια άσκηση νέων ποινικών διώξεων εναντίον προσώπου που έχει ήδη διωχθεί και καταδικασθεί ενδέχεται να είναι αντίθετη προς την αρχή *ne bis in idem*. Για να αποφευχθεί ο κίνδυνος ατιμωρησίας των προσώπων αυτών, το Δικαστήριο σημείωσε ότι υπάρχουν μηχανισμοί στο εθνικό δίκαιο και/ή στο διεθνές δίκαιο μέσω των οποίων τα πρόσωπα αυτά μπορούν να εκτίσουν τις ποινές τους, μεταξύ άλλων, στο κράτος του οποίου είναι υπήκοοι και, ως εκ τούτου, να έχουν αυξημένες πιθανότητες κοινωνικής επανένταξης μετά την έκτιση των ποινών τους.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο παρατήρησε ότι το άρθρο 3 του φινλανδικού νόμου για τη διεθνή συνεργασία παρέχει στους αλλοδαπούς που διαμένουν μόνιμα στη Φινλανδία τη δυνατότητα να εκτίσουν ποινή φυλάκισης που έχει επιβληθεί από τρίτο κράτος στη Φινλανδία, υπό την προϋπόθεση ότι τόσο ο ενδιαφερόμενος όσο και το τρίτο κράτος συναινούν σε αυτό. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι ο D. Raugenicus μπορούσε να εκτίσει στη Φινλανδία την ποινή που του επιβλήθηκε στη Ρωσία, υπό την προϋπόθεση ότι υπήρχε συναίνεση τόσο εκ μέρους της Ρωσίας όσο και του ίδιου του D. Raugenicus.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι υπήκοοι του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, αφενός, και οι υπήκοοι άλλων κρατών μελών, αφετέρου, οι οποίοι διαμένουν μόνιμα στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και αποδεικνύουν ορισμένο βαθμό ενσωμάτωσης στην κοινωνία του κράτους αυτού βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση. Απόκειται στις αρχές του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να εξακριβώσουν την ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ των υπηκόων άλλων κρατών μελών και του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Εάν όντως υπάρχει σύνδεση, τα άρθρα 18 και 21 της ΣΛΕΕ ορίζουν ότι οι υπήκοοι άλλων κρατών μελών μπορούν, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, να εκτίσουν την ποινή τους στο έδαφος του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα άρθρα 18 και 21 της ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, στην περίπτωση υποβολής από τρίτο κράτος αίτησης έκδοσης πολίτη της Ένωσης που άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, με σκοπό όχι την άσκηση ποινικής δίωξης, αλλά την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έκδοσης, του οποίου η εθνική νομοθεσία απαγορεύει την έκδοση των δικών του υπηκόων με σκοπό την εκτέλεση ποινής και προβλέπει τη δυνατότητα έκτισης στο έδαφος του αυτής της καταγνωσθείσας στην αλλοδαπή ποινής, υποχρεούται να εξασφαλίζει στον εν λόγω πολίτη της Ένωσης, εφόσον είναι μόνιμος κάτοικός του, την ίδια μεταχείριση με εκείνη που επιφυλάσσει στους δικούς του υπηκόους όσον αφορά την έκδοση.

C-237/21, Generalstaatsanwaltschaft München [επί του παρόντος εκκρεμής υπόθεσης]*Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης*

Η υπόθεση στηρίζεται στην αίτηση έκδοσης του S.M. που απηύθυνε η Βοσνία και Ερζεγοβίνη προς τη Γερμανία, με σκοπό την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής. Το πρόσωπο του οποίου ζητείται η παράδοση είναι πολίτης της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης και της Κροατίας, ο οποίος ζει στη Γερμανία με τη σύζυγό του από τα μέσα του 2017 και εργάζεται στη Γερμανία από τον Μάιο του 2020. Η Generalstaatsanwaltschaft München (γενική εισαγγελία του Μονάχου), επικαλούμενη την απόφαση Raugenicus, ζήτησε να κριθεί απαράδεκτη η έκδοση του προσώπου του οποίου ζητείται η παράδοση.

Προδικαστικό ερώτημα

Υπό το πρίσμα του αιτήματος της εισαγγελίας, το αιτούν γερμανικό δικαστήριο αποφάσισε να ζητήσει από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν οι αρχές που διέπουν την εφαρμογή των άρθρων 18 και 21 της ΣΛΕΕ, οι οποίες απορρέουν από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Raugenicius*, επιβάλλουν την απόρριψη αίτησης τρίτου κράτους, η οποία στηρίζεται στην ευρωπαϊκή σύμβασης έκδοσης της 13ης Δεκεμβρίου 1957 ⁽³⁴⁾, σχετικά με την έκδοση πολίτη της Ένωσης προς εκτέλεση ποινής, ακόμη και όταν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει εκ διενούς συμβάσεως υποχρέωση έκδοσης, σύμφωνα με την εν λόγω σύμβαση, του πολίτη της Ένωσης επειδή έχει ορίσει τον όρο «υπήκοος» σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της σύμβασης, ώστε να καλύπτει αποκλειστικά τους δικούς του υπηκόους και όχι και τους λοιπούς πολίτες της Ένωσης ⁽³⁵⁾.

2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

2.1. Αιτήσεις έκδοσης με σκοπό την άσκηση δίωξης

2.1.1. Πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού *Petruhhin*

α. Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής: πότε εφαρμόζεται ο μηχανισμός *Petruhhin*;

Ο μηχανισμός (κοινοποίησης) *Petruhhin* πρέπει να ενεργοποιείται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες:

— η αίτηση έκδοσης υποβάλλεται με σκοπό την άσκηση δίωξης

και

— το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση εφαρμόζει την εξαίρεση ιθαγένειας μόνο στους υπηκόους του, γεγονός που συνεπάγεται ενδεχόμενες διακρίσεις μεταξύ των ημεδαπών και των υπηκόων άλλων κρατών οι οποίοι έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας (πρβλ. Παράρτημα 2 — Επισκόπηση των εθνικών συστημάτων).

Ο μηχανισμός *Petruhhin* εφαρμόζεται σε όλες τις αιτήσεις έκδοσης, είτε βάσει:

— της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την έκδοση ⁽³⁶⁾.

— της συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας ⁽³⁷⁾, αφετέρου (στο εξής: ΣΕΣ), η οποία περιλαμβάνει διατάξεις που αντικατοπτρίζουν τον μηχανισμό *Petruhhin* ⁽³⁸⁾.

— πολυμερών συμφωνιών που συνάπτονται από κράτη·

— διμερών συμφωνιών που συνάπτονται από κράτη· είτε

— σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

⁽³⁴⁾ Ευρωπαϊκή σύμβαση έκδοσης (ETS αριθ. 24).

⁽³⁵⁾ Πρβλ. Η Φινλανδία προέβη στην ακόλουθη δήλωση βάσει του άρθρου 6 της ευρωπαϊκής σύμβασης έκδοσης: «Κατά την έννοια της παρούσας σύμβασης, με τον όρο “υπήκοος” νοούνται οι υπήκοοι της Φινλανδίας, της Δανίας, της Ισλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας, καθώς και οι αλλοδαποί που έχουν την κατοικία τους στα κράτη αυτά.».

⁽³⁶⁾ ΕΕ L 181 της 19.7.2003, σ. 27.

⁽³⁷⁾ ΕΕ L 149 της 30.4.2021, σ. 10.

⁽³⁸⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 614 παράγραφοι 1 και 3 της ΣΕΣ: «1. Εάν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη έχουν εκδώσει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ή ένταλμα σύλληψης για το ίδιο πρόσωπο, η επιλογή του εντάλματος σύλληψης που θα εκτελεσθεί γίνεται από τη δικαστική αρχή εκτέλεσης με δέουσα συνεκτίμηση όλων των περιστάσεων και, ιδίως, της σχετικής βαρύτητας και του τόπου τέλεσης των αξιόποινων πράξεων, των αντίστοιχων ημερομηνιών των ενταλμάτων σύλληψης ή των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης, καθώς και του κατά πόσον αυτά έχουν εκδοθεί προς τον σκοπό της δίωξης ή προς τον σκοπό της εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας, και των νομικών υποχρεώσεων των κρατών μελών, όπως αυτές απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο, ιδιαίτερα όσον αφορά τις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας και της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας. 3. Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ εντάλματος σύλληψης και αίτησης έκδοσης που υποβάλλεται από τρίτη χώρα, η απόφαση για το κατά πόσον πρέπει να δοθεί η προτεραιότητα στο ένταλμα σύλληψης ή στην αίτηση έκδοσης λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης με δέουσα συνεκτίμηση όλων των περιστάσεων, ιδίως όσον αναφέρονται στην παράγραφο 1, καθώς και εκείνων που μνημονεύονται στην εφαρμοστέα σύμβαση.»

β. Προσωπικό πεδίο εφαρμογής: σε ποιον εφαρμόζεται ο μηχανισμός Petruhhin;

Ο μηχανισμός Petruhhin εφαρμόζεται σε υπηκόους των 27 κρατών μελών της ΕΕ, οι οποίοι βρίσκονται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους και έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας. Καλύπτονται επίσης οι υπήκοοι που έχουν και την ιθαγένεια του τρίτου κράτους που ζητεί την έκδοση. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το γεγονός της διπλής ιθαγένειας δεν δύναται να στερήσει από τον ενδιαφερόμενο τις ελευθερίες που αυτός αντλεί από το δίκαιο της Ένωσης ως υπήκοος κράτους μέλους ⁽³⁹⁾. Επιπλέον, το χρονικό σημείο κατά το οποίο ένα πρόσωπο απέκτησε την ιθαγένεια κράτους μέλους είναι άνευ σημασίας ⁽⁴⁰⁾.

Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι ο μηχανισμός Petruhhin εφαρμόζεται επίσης στους υπηκόους κράτους μέλους της ΕΖΕΣ που είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας ΕΟΧ και με το οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συνάψει συμφωνία παράδοσης (Ισλανδία και Νορβηγία) ⁽⁴¹⁾. Τα άρθρα 18 και 21 της ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων κρατών. Ωστόσο, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 4 της συμφωνίας ΕΟΧ ⁽⁴²⁾, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 της συμφωνίας ΕΟΧ ⁽⁴³⁾, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του δικαίου της Ένωσης, εγγυάται την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, κατά τρόπο που είναι, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπος με τις διατάξεις του άρθρου 56 της ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος μετάβασης σε άλλο κράτος για να τύχει εκεί της παροχής ορισμένων υπηρεσιών ⁽⁴⁴⁾.

Επιπλέον, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας δυνάμει του άρθρου 21 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ / άρθρου 36 της συμφωνίας ΕΟΧ εφαρμόζεται επίσης σε πρόσωπο το οποίο είναι απλώς διερχόμενο από αεροδρόμιο ⁽⁴⁵⁾ ή τυγχάνει της παροχής υπηρεσιών ως τουρίστας ⁽⁴⁶⁾ σε άλλο κράτος.

γ. Εδαφικό πεδίο εφαρμογής: ποιες αρχές δεσμεύονται από τον μηχανισμό Petruhhin;

Οι εθνικές αρχές των 27 κρατών μελών της ΕΕ, της Ισλανδίας και της Νορβηγίας, κατά την εφαρμογή της εξαίρεσης ιθαγένειας, δεσμεύονται από τον μηχανισμό Petruhhin.

2.1.2. Στάδια που πρέπει να ακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές κατά την εφαρμογή της εξαίρεσης ιθαγένειας

α. Υποχρεώσεις του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση

Τα άρθρα 18 και 21 της ΣΛΕΕ / το άρθρο 4 της συμφωνίας ΕΟΧ, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 της συμφωνίας ΕΟΧ, δεν επιβάλλουν την υποχρέωση απόλυτης ισοδυναμίας μεταξύ των ημεδαπών και των υπηκόων άλλων κρατών όσον αφορά την προστασία έναντι της έκδοσης σε τρίτα κράτη. Ωστόσο, επιβάλλουν στα κράτη τα οποία προβλέπουν, στο πλαίσιο της έκδοσης, διαφορετική μεταχείριση προς τους υπηκόους τους σε σχέση με τους υπηκόους άλλων κρατών την υποχρέωση να ελέγχουν, πριν επιτρέψουν την έκδοση, αν ο θεμιτός σκοπός της αποτροπής της ατιμωρησίας που επιδιώκεται με την έκδοση μπορεί να επιτευχθεί με μέτρο που θίγει λιγότερο την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, το οποίο θα ήταν εξίσου αποτελεσματικό ⁽⁴⁷⁾.

Σε περίπτωση αίτησης έκδοσης με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να προβεί σε διαβούλευση με το κράτος ιθαγένειας, προκειμένου να παρασχεθεί στο εν λόγω κράτος ιθαγένειας η δυνατότητα έκδοσης ΕΕΣ / εντάλματος σύλληψης ΕΕ-ΙC/ΝΟ, το οποίο θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είναι εξίσου αποτελεσματικό μέτρο, αλλά θίγει λιγότερο το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας.

⁽³⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, Raugevicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898, σκέψη 29 και απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Extradition vers l'Ukraine), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, σκέψη 32.

⁽⁴⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Extradition vers l'Ukraine), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, σκέψη 31.

⁽⁴¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262.

⁽⁴²⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 4 της συμφωνίας ΕΟΧ: «Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που περιέχονται σ' αυτήν, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.»

⁽⁴³⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ: «Στο πλαίσιο των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, δεν επιβάλλονται περιορισμοί στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στο έδαφος των συμβαλλομένων μερών, όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών της ΕΚ και των κρατών της ΕΖΕΣ, που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της ΕΚ ή κράτος της ΕΖΕΣ, άλλο από εκείνο του αποδέκτη της παροχής.»

⁽⁴⁴⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, σκέψεις 52-55.

⁽⁴⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Απριλίου 2018, Piscioti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222, σκέψη 34.

⁽⁴⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, σκέψη 54.

⁽⁴⁷⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, σκέψη 41.

Ωστόσο, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν έχει καμία υποχρέωση να αρνηθεί την έκδοση πολίτη της Ένωσης που είναι υπήκοος άλλου κράτους μέλους ή υπήκοος IC/NO και να ασκήσει δίωξη κατά του πολίτη της ΕΕ / υπηκόου IC/NO για τις αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν σε τρίτο κράτος, όταν το εθνικό του δίκαιο του παρέχει τη δυνατότητα αυτή ⁽⁴⁸⁾. Μια τέτοια υποχρέωση θα έβαινε πέραν των ορίων που το δίκαιο της Ένωσης δύναται να επιβάλει στην άσκηση της εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει το εν λόγω κράτος όσον αφορά την απόφαση για την άσκηση ή μη ποινικής δίωξης.

β. *Κίνηση της διαδικασίας διαβούλευσης*

Το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να κοινοποιήσει στο κράτος ιθαγένειας την αίτηση έκδοσης που εκκρεμεί.

Όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα της εν λόγω κοινοποίησης, συνιστάται το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να κοινοποιεί στο κράτος ιθαγένειας την εισερχόμενη ή εκκρεμή αίτηση έκδοσης το συντομότερο δυνατόν. Αυτό μπορεί να συμβεί ήδη όταν ένα πρόσωπο κρατείται προσωρινά, εάν υπάρχουν επαρκείς πληροφορίες από ερυθρά αγγελία της Ιντερπόλ και/ή σε μεταγενέστερο στάδιο, όταν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση λάβει την αίτηση έκδοσης.

γ. *Είδος πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται σε ένα ή περισσότερα κράτη ιθαγένειας*

Κατ' ελάχιστον, οι αρχές του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα πρέπει να ενημερώνουν το σημείο επαφής ⁽⁴⁹⁾ του κράτους ιθαγένειας σχετικά με τα ακόλουθα:

- την ύπαρξη αίτησης έκδοσης που αφορά το εν λόγω πρόσωπο και
- το σύνολο των νομικών και πραγματικών στοιχείων που κοινοποιήθηκαν από το τρίτο κράτος που αιτείται την έκδοση στο πλαίσιο της εν λόγω αίτησης έκδοσης ⁽⁵⁰⁾ (πρβλ. *Παράρτημα 3 — Υπόδειγμα*).

Επιπλέον, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα πρέπει να ενημερώσει τις εν λόγω αρχές για κάθε μεταβολή της κατάστασης του εκζητούμενου η οποία είναι κρίσιμη για την ενδεχόμενη έκδοση ΕΕΣ / εντάλματος σύλληψης ΕΕ-IC/NO σε βάρος του ⁽⁵¹⁾ (πρβλ. *Παράρτημα 4 — Υπόδειγμα*).

δ. *Σχέσεις με το αιτούν τρίτο κράτος και εμπιστευτικότητα*

Ούτε το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έκδοσης ούτε το κράτος μέλος ιθαγένειας υποχρεούνται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης να ζητήσουν τη διαβίβαση της ποινικής δικογραφίας από το τρίτο κράτος που αιτείται την έκδοση ⁽⁵²⁾. Εάν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έκδοσης ή το κράτος μέλος ιθαγένειας ήταν υποχρεωμένα να ζητήσουν τη διαβίβαση, από το τρίτο κράτος που αιτείται την έκδοση, της ποινικής δικογραφίας, η διαδικασία έκδοσης θα μπορούσε να καταστεί σε σημαντικό βαθμό περίπλοκη και η διάρκειά της θα μπορούσε να παραταθεί σημαντικά, με κίνδυνο να διακυβευθεί, τελικώς, ο σκοπός της αποτροπής μιας τέτοιας ατιμωρησίας ⁽⁵³⁾. Επιπλέον, η μακρά διαδικασία μπορεί επίσης να είναι επιζήμια για το εκζητούμενο πρόσωπο, ιδίως εάν τελεί υπό κράτηση.

Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους ιθαγένειας υποχρεούνται να σέβονται τον εμπιστευτικό χαρακτήρα τέτοιων στοιχείων, όταν το τρίτο κράτος έχει υποβάλει αίτημα περί εμπιστευτικότητας. Επιπλέον, το αιτούν τρίτο κράτος θα πρέπει να ενημερώνεται δεόντως σχετικά ⁽⁵⁴⁾.

Ωστόσο, το κράτος ιθαγένειας μπορεί να εφαρμόσει οποιονδήποτε μηχανισμό συνεργασίας και/ή αμοιβαίας συνδρομής για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [π.χ. εκδίδοντας ευρωπαϊκή εντολή έρευνας (ΕΕΕ) ⁽⁵⁵⁾].

⁽⁴⁸⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Extradition vers l'Ukraine), C-398/19, ECLI:EU: C:2020:1032, σκέψεις 49-50.

⁽⁴⁹⁾ Κατάλογος των εθνικών σημείων επαφής που έχουν ορίσει τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, η Νορβηγία και η Ισλανδία δημοσιεύεται στον ιστότοπο του ΕΑΔ, πρβλ. 4.1.

⁽⁵⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Extradition vers l'Ukraine), C-398/19, ECLI:EU: C:2020:1032, σκέψη 48.

⁽⁵¹⁾ Ομοίως.

⁽⁵²⁾ Ομοίως, παράγραφος 49.

⁽⁵³⁾ Ομοίως, παράγραφος 51.

⁽⁵⁴⁾ Ομοίως, παράγραφος 48.

⁽⁵⁵⁾ Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ L 130 της 1.5.2014, σ. 1).

ε. Υποχρεώσεις του κράτους ιθαγένειας

Μετά την κοινοποίηση, οι αρμόδιες αρχές του κράτους ιθαγένειας θα πρέπει να αξιολογούν αν είναι σκόπιμο να εκδοθεί ΕΕΣ / ένταλμα σύλληψης ΕΕ-IC/NO για τις ίδιες αξιόποινες πράξεις με εκείνες για τις οποίες κατηγορείται το ενδιαφερόμενο πρόσωπο στην αίτηση έκδοσης, στον βαθμό που έχουν τη δικαιοδοσία, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, να ασκήσουν δίωξη κατά του προσώπου αυτού για αδικήματα τελεσθέντα στην αλλοδαπή.

2.1.3. Προθεσμία απάντησης σε κοινοποίηση

Το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα πρέπει να ορίσει εύλογη προθεσμία για την υποβολή απάντησης από το κράτος ή τα κράτη ιθαγένειας. Το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει περιθώριο εκτίμησης κατά τον καθορισμό εύλογης προθεσμίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη αν ο εκζητούμενος τελεί υπό κράτηση βάσει της διαδικασίας έκδοσης και της πολυπλοκότητας της υπόθεσης ⁽⁵⁶⁾.

Η προθεσμία που επιβάλλεται θα πρέπει να αναγράφεται στη βεβαίωση (πρβλ. Παράρτημα 3 — Υπόδειγμα).

Εάν είναι αναγκαίο, το σημείο επαφής ή η δικαστική αρχή έκδοσης ⁽⁵⁷⁾ του κράτους ή των κρατών ιθαγένειας δύναται να ζητήσει παράταση της προθεσμίας (πρβλ. Παράρτημα 5 — Υπόδειγμα). Το σημείο επαφής ή η αρχή που διεκπεραιώνει την αίτηση έκδοσης στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα πρέπει να λάβει απόφαση σχετικά με την παράταση (πρβλ. Παράρτημα 6 — Υπόδειγμα).

2.1.4. Απόρριψη αίτησης έκδοσης

Μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες δικαστική αρχή του κράτους ιθαγένειας εκδίδει ΕΕΣ / ένταλμα σύλληψης ΕΕ-IC/NO που αφορά την ίδια ή τις ίδιες αξιόποινες πράξεις ⁽⁵⁸⁾ και ενημερώνει σχετικά το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα πρέπει να αρνείται την έκδοση και να παραδίδει το πρόσωπο στο κράτος ιθαγένειας (πρβλ. Παράρτημα 7 — Υπόδειγμα).

2.1.5. Επανάληψη της διαδικασίας έκδοσης

Ελλείψει απάντησης εντός της προθεσμίας που έχει επιβληθεί από τις αρχές του κράτους ή των κρατών ιθαγένειας ή σε περίπτωση αρνητικής απάντησης εντός της προθεσμίας, οι αρχές του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ενδέχεται, κατά περίπτωση, να προβούν στην έκδοση χωρίς να υποχρεούνται να περιμένουν το κράτος ιθαγένειας να απαντήσει και/ή να εκδώσει επίσημη απόφαση με την οποία παραιτείται από το δικαίωμα έκδοσης ΕΕΣ / εντάλματος σύλληψης ΕΕ-IC/NO για το εν λόγω πρόσωπο ⁽⁵⁹⁾ (πρβλ. Παράρτημα 7 — Υπόδειγμα).

2.2. Αιτήσεις έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας

2.2.1. Πεδίο εφαρμογής

α. Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

Η απόφαση Raugėnėcius έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις στις οποίες:

— η αίτηση αφορά αίτηση έκδοσης για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας

και

— το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση εφαρμόζει την εξαίρεση ιθαγένειας μόνο στους υπηκόους του, γεγονός που συνεπάγεται ενδεχόμενη διάκριση μεταξύ των ημεδαπών και των υπηκόων άλλων κρατών οι οποίοι έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας (πρβλ. Παράρτημα 2 — Επισκόπηση των εθνικών συστημάτων).

⁽⁵⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Extradition vers l'Ukraine), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, σκέψη 55.

⁽⁵⁷⁾ Όπως ορίζεται δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 1 της απόφασης-πλαίσου για το ΕΕΣ και δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 1 της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τη διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ισλανδίας και Νορβηγίας.

⁽⁵⁸⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Απριλίου 2018, Piscioti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222, σκέψη 54.

⁽⁵⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Extradition vers l'Ukraine), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, σκέψεις 53-54.

- β. Προσωπικό πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τις αιτήσεις έκδοσης για την εκτέλεση ποινής: σε ποιον εφαρμόζεται ο μηχανισμός Petruhhin;

Η υποχρέωση ίσης μεταχείρισης ισχύει μόνο στον βαθμό που οι ημεδαποί και οι υπήκοοι άλλων κρατών βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση όσον αφορά τον σκοπό της αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας. Δεδομένου ότι η εκτέλεση στερητικών της ελευθερίας ποινών στο κράτος καταγωγής του ενδιαφερομένου ευνοεί την κοινωνική επανένταξη του ενδιαφερομένου μετά την έκταση της ποινής του, παρόμοια κατάσταση υφίσταται μόνον όσον αφορά τους υπηκόους άλλων κρατών που διαμένουν μόνιμα στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και, ως εκ τούτου, παρουσιάζουν ορισμένο βαθμό ενσωμάτωσης στην κοινωνία του κράτους αυτού.

Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι το προσωπικό πεδίο εφαρμογής περιορίζεται στους υπηκόους άλλων κρατών οι οποίοι διαμένουν μόνιμα σε κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και αποδεικνύουν ορισμένο βαθμό ενσωμάτωσης στην κοινωνία του κράτους αυτού ⁽⁶⁰⁾ επειδή βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση με τους υπηκόους του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Από την άλλη πλευρά, υπήκοος κράτους που συλλαμβάνεται σε αεροδρόμιο κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ενώ είναι απλώς διερχόμενος, δεν πληροί το κριτήριο της συγκρίσιμης κατάστασης.

Εάν ο εκζητούμενος δεν μπορεί να θεωρηθεί μόνιμος κάτοικος του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έκδοσης, το ζήτημα της έκδοσης ρυθμίζεται βάσει του εθνικού δικαίου ή του διεθνούς δικαίου που τυγχάνει εφαρμογής ⁽⁶¹⁾.

2.2.2. Στάδια που πρέπει να ακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές κατά την εφαρμογή της εξαίρεσης ιθαγένειας

Σε περίπτωση αίτησης έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση ποινής, το μέτρο που θίγει λιγότερο την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας είναι το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να αναλάβει την ευθύνη για την εκτέλεση της ποινής στο έδαφός του αντί να εκδώσει τον υπήκοο άλλου κράτους στο τρίτο κράτος, όταν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται και για τους δικούς του υπηκόους. Το Δικαστήριο αναμένεται να αποφασιστεί περαιτέρω τα στάδια που πρέπει να ακολουθούνται (ιδίως την έκταση των υποχρεώσεων για τα κράτη και αν απαιτείται η συγκατάθεση τρίτου κράτους) στην εκκρεμή υπόθεση C-237/21 ⁽⁶²⁾.

2.2.3. Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και του κράτους ιθαγένειας

Τα άρθρα 18 και 21 της ΣΛΕΕ δεν απαιτούν από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να ενημερώνει το κράτος ιθαγένειας σχετικά με εκκρεμή αίτηση έκδοσης για την εκτέλεση ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας. Ωστόσο, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν εμποδίζεται να επικοινωνήσει με το κράτος ιθαγένειας προκειμένου να λάβει κάθε σχετική πληροφορία που θα μπορούσε να κρίνει χρήσιμη.

3. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΚΡΑΤΗ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

3.1. Αξιολόγηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων πριν από την έκδοση

3.1.1. Εφαρμογή του Χάρτη

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση έκδοσης πολίτη της Ένωσης/IC/NO, σε περίπτωση η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18 της ΣΛΕΕ και του άρθρου 21 της ΣΛΕΕ ή του άρθρου 4 της συμφωνίας ΕΟΧ, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 της συμφωνίας ΕΟΧ, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαιού της ΕΕ για τους σκοπούς του άρθρου 51 παράγραφος 1 του Χάρτη ⁽⁶³⁾. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις του Χάρτη, και ιδίως το άρθρο 19 αυτού, έχουν εφαρμογή σε μια τέτοια απόφαση.

⁽⁶⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, Raugėvicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898, σκέψη 46.

⁽⁶¹⁾ Ομοίως, παράγραφος 48.

⁽⁶²⁾ Υπόθεση C-237/21, Generalstaatsanwaltschaft München.

⁽⁶³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, σκέψη 52-53 και απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, σκέψη 63. Σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 του Χάρτη: «1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τις Συνθήκες.»

Επιπλέον, η ύπαρξη διεθνούς συμφωνίας της Ένωσης σχετικά με την έκδοση είναι επαρκής για την ενεργοποίηση της εφαρμογής του Χάρτη. Κατά συνέπεια, ο Χάρτης εφαρμόζεται επίσης στις αιτήσεις έκδοσης που υποβάλλονται από τις ΗΠΑ ή το Ηνωμένο Βασίλειο στο πλαίσιο, αντίστοιχα, της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την έκδοση ⁽⁶⁴⁾ και της συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου, αφετέρου ⁽⁶⁵⁾, ακόμη και όταν δεν ασκείται το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της ζώνης του ΕΟΧ. Επιπλέον, στις περιπτώσεις αυτές, ο Χάρτης έχει εξίσου εφαρμογή για τους υπηκόους τρίτων κρατών και τους ανιθαγενείς.

Όταν εφαρμόζεται ο Χάρτης, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει καταρχάς να εξακριβώσει ότι η έκδοση δεν θίγει τα δικαιώματα που αναφέρονται στο άρθρο 19 του Χάρτη ⁽⁶⁶⁾.

Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 του Χάρτη, κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

Το Δικαστήριο διευκρίνισε περαιτέρω ότι «η ύπαρξη δηλώσεων και η αποδοχή διεθνών συνθηκών που εγγυούνται, καταρχήν, τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων δεν αρκούν, αφεαυτών, για τη διασφάλιση προσηκουσας προστασίας από τον κίνδυνο κακομεταχείρισεως σε περίπτωση κατά την οποία αξιόπιστες πηγές κάνουν λόγο για πρακτικές των αρχών —ή για πρακτικές τις οποίες ανέχονται οι αρχές— προδήλως αντίθετες προς τις αρχές της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

Επομένως, κατά το μέτρο που η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση έχει στη διάθεσή της στοιχεία που μαρτυρούν πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισεως των κρατουμένων στο τρίτο κράτος το οποίο ζήτησε την έκδοση, οφείλει να εκτιμά την ύπαρξη του κινδύνου αυτού οσάκις καλείται να αποφανθεί επί της εκδόσεως προσώπου (βλ., σχετικώς, όσον αφορά το άρθρο 4 του Χάρτη, απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 88).

Προς τούτο, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση οφείλει να στηριχθεί σε αντικειμενικά, αξιόπιστα, ακριβή και δεόντως ενημερωμένα στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά δύναται να προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από διεθνείς δικαστικές αποφάσεις, όπως οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, από δικαστικές αποφάσεις του τρίτου κράτους το οποίο ζητεί την έκδοση, καθώς και από αποφάσεις, εκθέσεις και λοιπά έγγραφα καταρτιζόμενα από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης ή όργανα εντός του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών (βλ., σχετικώς, απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 89)» ⁽⁶⁷⁾.

3.1.2. Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ) εφαρμόζεται στην έκδοση από κράτη προς τρίτα κράτη σε περιπτώσεις στις οποίες δεν έχει εφαρμογή ο Χάρτης ⁽⁶⁸⁾, όπως η έκδοση πολίτη της Ένωσης ο οποίος δεν έχει ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, ή υπηκόου τρίτης χώρας σε τρίτο κράτος με το οποίο η Ένωση δεν έχει συνάψει συμφωνία έκδοσης.

Κρίσιμης σημασίας είναι ειδικότερα το άρθρο 3 και το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ:

Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθεί εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απάνθρωπους ή εξευτελιστικάς.

⁽⁶⁴⁾ ΕΕ L 181 της 19.7.2003, σ. 27.

⁽⁶⁵⁾ ΕΕ L 149 της 30.4.2021, σ. 10.

⁽⁶⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, σκέψη 60, διάταξη του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Schotthöfer & Steiner κατά Adelsmayr, C-473/15, ECLI:EU:C:2017:633, απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2018, Raugėvicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898, σκέψη 49, απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 2020, Rуска Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, σκέψεις 63 έως 68.

⁽⁶⁷⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, σκέψεις 57, 58 και 59.

⁽⁶⁸⁾ Πρβλ. σημείο 3.1.1. ανωτέρω.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα υπεράσπισης):

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθῇ δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίο θα αποφασίσει είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως. Η απόφασις δέον να εκδοθῇ δημοσία, η είσοδος όμως εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων δύναται να απαγορευθῇ εις τον τύπον και το κοινόν καθ' ὅλην ή μέρος της διαρκείας της δίκης προς το συμφέρον της ηθικής, της δημοσίας τάξεως ή της εθνικής ασφαλείας εν δημοκρατική κοινωνία, όταν τούτο ενδείκνυται υπό των συμφερόντων των ανηλίκων ή της ιδιωτικής ζωής των διαδίκων, ή εν τω κρινομένω υπό του Δικαστηρίου ως απολύτως αναγκαίου μέτρω, όταν υπό ειδικάς συνθήκας η δημοσιότητα θα ηδύνατο να παραβλάψῃ τα συμφέροντα της δικαιοσύνης.
2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.
3. Ειδικότερον, πας κατηγορούμενος έχει δικαίωμα: α) όπως πληροφορηθῇ, εν τη βραχυτέρα προθεσμία εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας· β) όπως διαθέτῃ τον χρόνον και τας αναγκαίας ευκολίας προς προετοιμασίαν της υπερασπίσεώς του· γ) όπως υπερασπίσῃ ο ίδιος εαυτόν ή αναδέξῃ την υπεράσπισίν του εις συνήγορον της εκλογῆς του, εν η δε περιπτώσει δεν διαθέτει τα μέσα να πληρώσῃ συνήγορον, να τω παρασχεθῇ τοιούτος δωρεάν, όταν τούτο ενδείκνυται υπό του συμφέροντος της δικαιοσύνης· δ) να εξετάσῃ ή ζητήσῃ όπως εξετασθῶσιν οι μάρτυρες κατηγορίας και επιτύχῃ την πρόσκλησιν και εξέτασιν των μαρτύρων υπερασπίσεως υπό τους αυτούς όρους ως των μαρτύρων κατηγορίας· ε) να τύχῃ δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως, εάν δεν εννοεί ή δεν ομιλεῖ την χρησιμοποιουμένην εις το δικαστήριον γλώσσαν.

3.2. Αβάσιμα ή καταχρηστικά εντάλματα σύλληψης και αιτήσεις έκδοσης, συμπεριλαμβανομένων βασιζόμενων ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα ερυθρών αγγελιών

Τα κράτη αντιμετωπίζουν περιπτώσεις αβάσιμων ή καταχρηστικών, βασιζόμενων ακόμη σε πολιτικά κίνητρα, αιτήσεων έκδοσης και παράλληλων ερυθρών αγγελιών της Ιντερπόλ. Ως εκ τούτου, το παρόν τμήμα θα μπορούσε να εφαρμοστεί ήδη σε στάδιο κατά το οποίο δεν έχει εκδοθῇ ακόμη αίτηση έκδοσης ή όταν το πρόσωπο δεν έχει συλληφθῇ ακόμη βάσει ερυθράς αγγελίας (π.χ. όταν ένα κράτος έχει λάβει γνώση της έκδοσης καταχρηστικών ερυθρών αγγελιών από την Ιντερπόλ, μπορεί να ενημερώσει προδραστικά άλλα σημεία επαφῆς, ακόμη και πριν από τη μετεγκατάστασή του εκζητούμενου προσώπου σε άλλο κράτος).

3.2.1. Ο υφιστάμενος μηχανισμός της Ιντερπόλ όσον αφορά την κατάχρηση ερυθρών αγγελιών

Στο εσωτερικό της Ιντερπόλ εφαρμόζεται αυτοματοποιημένο σύστημα ελέγχου και ανίχνευσης ερυθρών αγγελιών ⁽⁶⁹⁾. Το σύστημα αυτό παρέχει τη δυνατότητα εξάλειψης περιπτώσεων κατάχρησης. Κάθε εισερχόμενη αίτηση ελέγχεται βάσει καταλόγου παρακολούθησης, ο οποίος περιέχει αιτήσεις που έχουν απορριφθῇ στο παρελθόν, ώστε να απορρίπτονται αυτομάτως. Η Ιντερπόλ εργάζεται για την ανάπτυξη νέων αυτοματοποιημένων διασφαλίσεων ΤΠ με σκοπό τη βελτίωση της αξιολόγησης των εισερχόμενων αιτήσεων για τη δημοσίευση αγγελιών και αναζητήσεων.

Επιπλέον, στη Γενική Γραμματεία της Ιντερπόλ έχει συσταθῇ ειδική ομάδα, η οποία αποτελείται από δικηγόρους και αστυνομικούς που προέρχονται από διάφορα κράτη μέλη της Ιντερπόλ. Η ειδική ομάδα αξιολογεί όλες τις εισερχόμενες αιτήσεις δημοσίευσης αγγελιών και αναζητήσεων από χώρες μέλη της Ιντερπόλ όσον αφορά τη συμβατότητά τους με το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο και τις αντίστοιχες απαιτήσεις.

Οι ερυθρές αγγελίες της Ιντερπόλ μπορούν να διαγραφούν, για διάφορους λόγους, με την υποβολή παρατηρήσεων στην ανεξάρτητη Επιτροπή Ελέγχου των Αρχείων της Ιντερπόλ (στο εξής: CCF), με τον ισχυρισμό ότι παραβιάζουν το καταστατικό της Ιντερπόλ και τους κανόνες της περί επεξεργασίας δεδομένων. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμβουλευθούν το πρόσωπο το οποίο αφορά καταχρηστική ερυθρά αγγελία, ιδίως ερυθρά αγγελία που βασίζεται σε πολιτικά κίνητρα, να ασκήσει τα δικαιώματά του ενώπιον της CCF και να το προειδοποιούν εκ των προτέρων ή να ζητούν τη διαγραφή των αγγελιών ή των αναζητήσεων.

⁽⁶⁹⁾ Η ερυθρά αγγελία δεν αποτελεί ούτε αίτηση έκδοσης ούτε διεθνές ένταλμα σύλληψης. Συνιστά καταχώριση για τις αρχές επιβολής του νόμου παγκοσμίως, με σκοπό τον εντοπισμό και την προσωρινή κράτηση προσώπου εν αναμονή έκδοσης, παράδοσης ή παρεμφερούς νομικής ενέργειας. Ωστόσο, μια ερυθρά αγγελία παραπέμπει σε διεθνές ένταλμα σύλληψης ή δικαστική απόφαση, υποστηρίζει τη διαδικασία έκδοσης και περιέχει εθνικά εγκληματολογικά δεδομένα (εκτός εάν η ερυθρά αγγελία εκδίδεται από διεθνές δικαστήριο). Σύμφωνα με το άρθρο 82 του κανονισμού της Ιντερπόλ περί επεξεργασίας δεδομένων [IRPD, III/IRPD/GA/2011 (2019)], «οι ερυθρές αγγελίες εκδίδονται κατόπιν αιτήματος Εθνικού Κεντρικού Γραφείου ή διεθνούς φορέα έχοντος εξουσίες έρευνας και δώξης σε ποινικές υποθέσεις προκειμένου να ζητηθῇ ο εντοπισμός του καταζητούμενου προσώπου και η κράτηση, η σύλληψη ή ο περιορισμός των μετακινήσεών του με σκοπό την έκδοση, την παράδοση ή ανάλογη νόμιμη ενέργεια».

Οι δραστηριότητες αυτές υποστηρίζονται από μόνιμη συμβουλευτική ομάδα αγγελιών.

3.2.2. **Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ σημείων επαφής σχετικά με αβάσιμες ή καταχρηστικές, ιδίως βασιζόμενες ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα αιτήσεις έκδοσης**

Το κράτος ιθαγένειας έχει συχνά στην κατοχή του πληροφορίες ουσιώδους σημασίας για να αποφασίσει αν μια αίτηση έκδοσης είναι αβάσιμη ή καταχρηστική, ιδίως βασιζόμενη ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα. Ως εκ τούτου, η στενή συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών με το κράτος ιθαγένειας του εκζητούμενου προσώπου μπορεί να είναι καίριας σημασίας, όταν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση αξιολογεί αίτηση έκδοσης που αφορά πολίτη άλλου κράτους.

Σε περιπτώσεις εύλογων υπονοιών ότι μια αίτηση έκδοσης είναι καταχρηστική, ιδίως βασιζόμενη ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα ή κατ' άλλον τρόπο αβάσιμη (παράνομη), το σημείο επαφής του κράτους που έχει λάβει αίτηση έκδοσης από τρίτο κράτος σχετικά με υπήκοο άλλου κράτους θα πρέπει να ενημερώνει πάντα το σημείο επαφής του κράτους ιθαγένειας. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζεται η δυνατότητα ανταλλαγής σχετικών πληροφοριών με σκοπό τη λήψη τεκμηριωμένης απόφασης ως προς το αν η αίτηση έκδοσης βασίζεται σε πολιτικά κίνητρα ή είναι κατ' άλλον τρόπο αβάσιμη (παράνομη) (πρβλ. Παράρτημα 3 — Υπόδειγμα και Παράρτημα 8 — Υπόδειγμα).

Επιπλέον, κάθε σημείο επαφής θα πρέπει, σε περιπτώσεις εύλογων υπονοιών ότι μια αίτηση έκδοσης είναι αβάσιμη ή καταχρηστική, ιδίως βασιζόμενη ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα, να ενημερώνει και να συμβουλευτείται άμεσα και προδραστικά άλλα σημεία επαφής, καθώς και την Eurojust, την Ευρωπόλ και την Ιντερπόλ (πρβλ. Παράρτημα 8 — Υπόδειγμα).

Αυτός ο μηχανισμός κοινοποίησης μεταξύ των σημείων επαφής σε περιπτώσεις αβάσιμων ή καταχρηστικών, βασιζόμενων ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα αιτήσεων έκδοσης εφαρμόζεται σε υπηκόους κρατών, καθώς και σε υπηκόους τρίτων κρατών και σε ανιθαγενείς.

4. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ PETRUHHIN ΚΑΙ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΕΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

4.1. Σημεία επαφής

Για τους σκοπούς του μηχανισμού Petruhhin και για αβάσιμες ή παράνομες, ιδίως βασιζόμενες ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα αιτήσεις έκδοσης, τα κράτη όρισαν σημεία επαφής (π.χ. κεντρικές αρχές).

Ο ενημερωμένος κατάλογος των σημείων επαφής είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση:

<https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/AtlasChooseCountry/EL>

Το κράτος θα πρέπει να ενημερώνει άμεσα το ΕΔΔ για τυχόν αλλαγές στα σημεία επαφής του.

Τα σημεία επαφής μπορούν να συμβουλευούνται την Eurojust και το ΕΔΔ εάν έχουν οποιοδήποτε πρόβλημα.

4.2. Γλωσσικό καθεστώς και έξοδα

Ως γλωσσικό καθεστώς για τα έγγραφα που διαβιβάζονται μεταξύ του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και του κράτους ιθαγένειας προτείνεται η χρήση μιας επίσημης γλώσσας του κράτους ιθαγένειας.

Τα κράτη μπορούν επίσης να ενημερώνουν την Επιτροπή εάν αποφασίσουν να κάνουν δεκτές μεταφράσεις σε μία ή περισσότερες άλλες επίσημες γλώσσες της ΕΕ, στην ισλανδική ή στη νορβηγική γλώσσα.

Το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και το κράτος ιθαγένειας θα πρέπει να καλύπτουν έκαστο τα δικά του έξοδα (κυρίως τα έξοδα μετάφρασης).

4.3. Καθεστώς προστασίας δεδομένων

Εφαρμόζεται η οδηγία (ΕΕ) 2016/680 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽⁷⁰⁾.

⁽⁷⁰⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Επισκόπηση των εξαιρέσεων ιθαγένειας (πληροφορίες που παρέχονται από τα κράτη)

AT:	Ομοσπονδιακός νόμος, της 4ης Δεκεμβρίου 1979, περί έκδοσης και αμοιβαίας συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις [νόμος περί έκδοσης και αμοιβαίας συνδρομής (ARHG)], άρθρο 12.
BE:	Νόμος, της 15ης Μαρτίου 1874, περί έκδοσης, άρθρα 1 και 2.
BG:	Σύνταγμα, άρθρο 25 παράγραφος 4.
CY:	Σύνταγμα, άρθρο 11 στοιχείο στ) (η έκδοση υπηκόου επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με διεθνή συνθήκη που δεσμεύει τη Δημοκρατία, υπό τον όρο ότι η εν λόγω συνθήκη εφαρμόζεται αντιστοίχως από τον αντισυμβαλλόμενο και σε σχέση με πράξεις που έλαβαν χώρα μετά την έναρξη ισχύος της 5ης τροπολογίας του Συντάγματος το 2006).
CZ:	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών ως μέρος της συνταγματικής τάξης της Τσεχικής Δημοκρατίας, άρθρο 14 παράγραφος 4. Η έκδοση Τσέχου υπηκόου σε τρίτη χώρα είναι δυνατή εάν ο υπήκοος συναινεί στην έκδοσή του στο εν λόγω κράτος [άρθρο 91 παράγραφος 1 στοιχείο α) του νόμου περί διεθνούς δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις].
DE:	Βασικός νόμος για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, άρθρο 16 παράγραφος 2.
EST:	Σύνταγμα, άρθρο 36 (εκτός εάν η έκδοση επιτρέπεται βάσει διεθνούς συνθήκης).
EL:	Δικονομικός ποινικός κώδικας, άρθρο 438.
ES:	Νόμος του 1985 περί παθητικής έκδοσης, άρθρο 3 (εκτός εάν προβλέπεται σε συνθήκη, σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαιότητας).
FI:	Σύνταγμα, άρθρο 9 παράγραφος 3 (μπορεί να ορίζεται από νόμο ότι λόγω αξιόποινης πράξης, για τους σκοπούς της δικαστικής διαδικασίας, ένας Φινλανδός πολίτης μπορεί να εκδοθεί σε χώρα στην οποία διασφαλίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και η νομική προστασία του). Νόμος περί έκδοσης (456/1970), άρθρο 2 (σχετικά με τη συνεργασία με άλλες χώρες πλην των κρατών μελών της ΕΕ· δεν επιτρέπεται η έκδοση Φινλανδοί υπηκόου. Το ίδιο ισχύει και για το Ηνωμένο Βασίλειο).
FR:	Δικονομικός ποινικός κώδικας, άρθρο 696-4.
HR:	Σύνταγμα, άρθρο 9 (εκτός εάν η έκδοση επιτρέπεται βάσει διεθνούς συνθήκης).
HU:	Νόμος XXXVIII, του 1996, περί διεθνούς δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, άρθρο 13.
IC:	Νόμος αριθ. 13 του 1984, νόμος περί έκδοσης εγκληματιών και άλλης συνδρομής σε ποινικές διαδικασίες (δεν έχει εφαρμογή σε αιτήσεις από τη Δανία, τη Φινλανδία, τη Νορβηγία και τη Σουηδία).
IE:	Σύμφωνα με τον ιρλανδικό νόμο περί έκδοσης του 1965, η Ιρλανδία μπορεί να εκδώσει δικούς της πολίτες όταν υπάρχει συμφωνία έκδοσης με τρίτη χώρα και η εν λόγω χώρα μπορεί να εκδώσει τους δικούς της υπηκόους στην Ιρλανδία.
IT:	Σύνταγμα, άρθρο 26 παράγραφος 1 (εκτός εάν η έκδοση επιτρέπεται βάσει διεθνούς συνθήκης).
LT:	Σύνταγμα, άρθρο 13 (εκτός εάν η έκδοση επιτρέπεται βάσει διεθνούς συνθήκης).
LU:	Τροποποιημένος νόμος της 20ής Ιουνίου 2001, άρθρο 7.
LV:	Σύνταγμα, άρθρο 98 (εκτός εάν η έκδοση επιτρέπεται βάσει διεθνούς συνθήκης).
MT:	Σύνταγμα, άρθρο 43 (εκτός εάν η έκδοση επιτρέπεται βάσει διεθνούς συνθήκης).
NL:	Uitleveringswet, άρθρο 4 (η έκδοση επιτρέπεται για την άσκηση δίωξης όταν παρέχονται εγγυήσεις).
NO:	Νόμος αριθ. 39, της 13ης Ιουνίου 1975, σχετικά με την έκδοση παραβατών (δεν έχει εφαρμογή σε αιτήσεις από κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ισλανδία).
PL:	Σύνταγμα, άρθρο 55.
PT:	Σύνταγμα, άρθρο 33 παράγραφος 1 (εκτός εάν η έκδοση επιτρέπεται βάσει συνθήκης ή βάσει εγγυήσεων, και μόνο για την άσκηση δίωξης).
RO:	Σύνταγμα, άρθρο 19 παράγραφος 2 (εκτός εάν η έκδοση γίνεται δεκτή βάσει διεθνών συμφωνιών στις οποίες η Ρουμανία είναι συμβαλλόμενο μέρος, σύμφωνα με τον νόμο και σε αμοιβαία βάση).
SE:	Νόμος (1957:668) περί έκδοσης, άρθρο 2.
SI:	Σύνταγμα, άρθρο 47.

- SK: Κώδικας ποινικής δικονομίας, άρθρο 501 (εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η υποχρέωση έκδοσης προβλέπεται από νόμο, διεθνή συνθήκη ή απόφαση διεθνούς οργανισμού που έχει δεσμευτικό χαρακτήρα για τη Σλοβακική Δημοκρατία).
- Κράτος που δεν προβλέπει ρητά εξαίρεση ιθαγένειας:
- DK: Δανικός νόμος περί έκδοσης, άρθρο 18 (που προβλέπει, ωστόσο, αυστηρότερους κανόνες για την έκδοση ημεδαπών σε σύγκριση με άλλους υπηκόους).
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Υπόδειγμα ενημέρωσης του κράτους ιθαγένειας

Υπόψη της αρμόδιας αρχής: [Κράτος/-η]

Σκοπός του παρόντος εγγράφου είναι να σας ενημερώσει ότι έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης / αίτηση έκδοσης με σκοπό την [επιλέξτε τετραγωνίδιο]

- ☐ άσκηση δίωξης
- ☐ εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας

από τρίτο κράτος όσον αφορά πολίτη που είναι υπήκοος του κράτους σας.

Πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του εκζητούμενου προσώπου

Επώνυμο:

Όνομα/-τα:

Πατρικό επώνυμο, εάν υπάρχει:

Ψευδώνυμο, εάν υπάρχουν:

Φύλο:

Ιθαγένεια:

Ημερομηνία γέννησης:

Τόπος γέννησης:

Κατοικία και/ή γνωστή διεύθυνση:

Γλώσσα/-ες που κατανοεί το εκζητούμενο πρόσωπο (εάν είναι γνωστές):

Διακριτικά γνωρίσματα / περιγραφή του εκζητούμενου προσώπου:

Πληροφορίες σχετικά με την αιτούσα αρχή τρίτου κράτους

Τρίτο κράτος έκδοσης:

(Δικαστική) αρχή που εξέδωσε το ένταλμα σύλληψης / την αίτηση έκδοσης:

Ονοματεπώνυμο του εκπροσώπου της:

Θέση (τίτλος/βαθμός):

Αριθμός φακέλου:

Διεύθυνση:

Στοιχεία επικοινωνίας:

Πληροφορίες σχετικά με τις αξιόποινες πράξεις για τις οποίες κατηγορείται το εκζητούμενο πρόσωπο

Η αίτηση έκδοσης αφορά συνολικά [αριθμός] αξιόποινες πράξεις.

Περιγραφή των περιστάσεων τέλεσης της αξιόποινης ή των αξιόποινων πράξεων, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου (ημερομηνία και ώρα), του τόπου καθώς και του βαθμού συμμετοχής του εκζητούμενου προσώπου στην αξιόποινη ή στις αξιόποινες πράξεις:

Φύση και νομικός χαρακτηρισμός της αξιόποινης ή των αξιόποινων πράξεων και εφαρμοστέα νομική διάταξη/κώδικας:

Περαιτέρω πληροφορίες που παρέχονται από το τρίτο κράτος (εάν είναι δυνατόν, τα έγγραφα που παρέχονται από το τρίτο κράτος επισυνάπτονται στο παρόν έντυπο υπό μορφή παραρτημάτων):

Με βάση τις ανωτέρω πληροφορίες, οι αρμόδιες αρχές του κράτους ιθαγένειας ενθαρρύνονται να λάβουν απόφαση σχετικά με την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης / εντάλματος σύλληψης EE-IC/NO κατά του εκζητούμενου προσώπου, με σκοπό την άσκηση δίωξης για την ίδια ή τις ίδιες αξιόποινες πράξεις για τις οποίες υποβάλλεται η αίτησης έκδοσης.

Η παρούσα αρχή θεωρεί [χρονική περίοδος] εύλογο χρονικό διάστημα για να ενημερωθεί σχετικά με την απόφαση έως τη (v) [σχετική ημερομηνία].

Μετά την παρέλευση του ως άνω χρονικού διαστήματος, εάν δεν ληφθεί απάντηση από το κράτος ιθαγένειας, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση θα προβεί στη διαδικασία έκδοσης.

Όσον αφορά την αίτηση έκδοσης για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας, αναφέρετε όλες τις σχετικές πληροφορίες:

Εναλλακτικά, αναφέρετε και τεκμηριώστε εάν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι η αίτηση έκδοσης βασίζεται σε πολιτικά κίνητρα:

Στοιχεία επικοινωνίας της αρμόδιας αρχής που διαβιβάζει πληροφορίες σχετικά με την αίτηση έκδοσης

Κράτος:

Αρμόδια αρχή:

Υπεύθυνος επικοινωνίας:

Θέση:

Αριθμός φακέλου:

Στοιχεία επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο / αριθμοί τηλεφώνου):

Ημερομηνία και υπογραφή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Υπόδειγμα παροχής πρόσθετων πληροφοριών στο κράτος ιθαγένειας

Υπόψη της αρμόδιας αρχής:

Μετά την κοινοποίηση που απεστάλη τη(ν) [ημερομηνία], σύμφωνα με την υποχρέωση κίνησης διαδικασίας διαβούλευσης που προβλέπεται στην απόφαση Petruhhin ⁽¹⁾ του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το παρόν κράτος διαβιβάζει πρόσθετες πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να είναι χρήσιμες ενόψει της έκδοσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης / εντάλματος σύλληψης ΕΕ-ΙC/NO.

Πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του εκζητούμενου προσώπου

Επώνυμο:

Όνομα/-τα:

Πατρικό επώνυμο, εάν υπάρχει:

Ψευδώνυμο, εάν υπάρχουν:

Φύλο:

Ιθαγένεια:

Ημερομηνία γέννησης:

Τόπος γέννησης:

Κατοικία και/ή γνωστή διεύθυνση:

Γλώσσα/-ες που κατανοεί το εκζητούμενο πρόσωπο (εάν είναι γνωστές):

Διακριτικά γνωρίσματα / περιγραφή του εκζητούμενου προσώπου:

Πληροφορίες σχετικά με την αιτούσα αρχή τρίτου κράτους

Τρίτο κράτος έκδοσης:

(Δικαστική) αρχή που εξέδωσε το ένταλμα σύλληψης / την αίτηση έκδοσης:

Ονοματεπώνυμο του εκπροσώπου της:

Θέση (τίτλος/βαθμός):

Αριθμός φακέλου:

Διεύθυνση:

Στοιχεία επικοινωνίας:

Περαιτέρω σχετικές πληροφορίες:

⁽¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

Στοιχεία επικοινωνίας της αρμόδιας αρχής που διαβιβάζει πληροφορίες σχετικά με την αίτηση έκδοσης

Κράτος:

Αρμόδια αρχή:

Υπεύθυνος επικοινωνίας:

Θέση:

Αριθμός φακέλου:

Στοιχεία επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο / αριθμοί τηλεφώνου):

Κεντρική αρχή:

Ημερομηνία και υπογραφή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Υπόδειγμα αίτησης παράτασης της προθεσμίας ενημέρωσης της αρχής στην οποία απευθύνεται η αίτηση σύμφωνα με τον μηχανισμό Petruhhin

Σε συνέχεια της κοινοποίησης που ελήφθη από τη(ν) [ημερομηνία], σχετικά με την αίτηση έκδοσης με σκοπό την άσκηση δίωξης σε βάρος του υπηκόου του παρόντος κράτους [ονοματεπώνυμο του εκζητούμενου προσώπου], η οποία εκδόθηκε από [τρίτο κράτος], το παρόν κράτος ζητεί παράταση της προθεσμίας που προβλέπεται από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση προκειμένου να ενημερωθεί σχετικά με την απόφαση έκδοσης ΕΕΣ / εντάλματος σύλληψης ΕΕ-ΙC/NO σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού Petruhhin.

Ειδικότερα, ζητείται να παραταθεί η προθεσμία για [χρονική περίοδος / ημέρες] και, συνεπώς, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση να ενημερωθεί σχετικά με την εν λόγω απόφαση έως τη(ν) [ημερομηνία].

Παραθέστε περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την ανάγκη παράτασης:

Σχετικά στοιχεία επικοινωνίας

Κράτος:

Αρμόδια αρχή:

Υπεύθυνος επικοινωνίας:

Θέση:

Αριθμός φακέλου:

Στοιχεία επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο / αριθμοί τηλεφώνου):

Ημερομηνία και υπογραφή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

Υπόδειγμα απάντησης σε αίτημα παράτασης της προθεσμίας

Κατόπιν αιτήματος του κράτους σας για παράταση της προθεσμίας ενημέρωσης σχετικά με απόφαση που αφορά την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης / εντάλματος σύλληψης EE-IC/NO, κατ' εφαρμογή του μηχανισμού Petruhhin, σε σχέση με την κοινοποίηση που απεστάλη από το παρόν κράτος τη(ν) [ημερομηνία], όσον αφορά την αίτηση έκδοσης με σκοπό την άσκηση δίωξης σε βάρος [ονοματεπώνυμο του εκζητούμενου προσώπου], η οποία εκδόθηκε από [τρίτο κράτος],

το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [επιλέξτε τετραγωνίδιο]:

- ☐ α) κάνει δεκτή την παράταση της προθεσμίας όπως προτείνεται από το κράτος ιθαγένειας·
- ☐ β) κάνει δεκτή την παράταση της προθεσμίας για [χρονική περίοδος / ημέρες]: οι πληροφορίες πρέπει να υποβληθούν έως τη(ν) [ημερομηνία]·
- ☐ γ) δεν μπορεί να παρατείνει την προθεσμία όπως προτείνεται από το κράτος ιθαγένειας.

Εάν επιλέξετε γ), παραθέστε τους λόγους για τους οποίους δεν χορηγείται η παράταση:

Σχετικά στοιχεία επικοινωνίας

Κράτος:

Αρμόδια αρχή:

Υπεύθυνος επικοινωνίας:

Θέση:

Αριθμός φακέλου:

Στοιχεία επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο / αριθμοί τηλεφώνου):

Ημερομηνία και υπογραφή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

Υπόδειγμα απάντησης του κράτους ιθαγένειας στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση

Σε συνέχεια της κοινοποίησης που παρελήφθη από τη(ν) [ημερομηνία], όσον αφορά την αίτηση έκδοσης με σκοπό την άσκηση δίωξης, η οποία εκδόθηκε από [τρίτο κράτος] σε βάρος υπηκόου του εν λόγω κράτους, και των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν, το παρόν κράτος [επιλέξτε τετραγωνίδιο]:

- ☐ α) εξέδωσε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης / εντάλματα σύλληψης ΕΕ-ΙC/NO σε βάρος του εκζητούμενου προσώπου για την ίδια ή τις ίδιες αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην αίτηση έκδοσης·
- ☐ β) δεν προτίθεται να εκδώσει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης / ένταλμα σύλληψης ΕΕ-ΙC/NO σε βάρος του εκζητούμενου προσώπου·
- ☐ γ) παρέχει πληροφορίες δεδομένου ότι η αίτηση έκδοσης είναι αβάσιμη / καταχρηστική / βασιζόμενη σε πολιτικά κίνητρα:

Στοιχεία του εκζητούμενου προσώπου:

Επώνυμο:

Όνομα/-τα:

Πατρικό επώνυμο, εάν υπάρχει:

Ψευδώνυμο, εάν υπάρχουν:

Φύλο:

Ιθαγένεια:

Ημερομηνία γέννησης:

Τόπος γέννησης:

Κατοικία και/ή γνωστή διεύθυνση:

Στοιχεία της αρμόδιας αρχής

Κράτος έκδοσης:

Αρμόδια αρχή:

Ονοματεπώνυμο του εκπροσώπου της:

Θέση (τίτλος/βαθμός):

Αριθμός φακέλου:

Διεύθυνση:

Στοιχεία επικοινωνίας:

Αρμόδια δικαστική αρχή έκδοσης, κατά περίπτωση

Ονοματεπώνυμο του εκπροσώπου της:

Θέση (τίτλος/βαθμός):

Αριθμός φακέλου:

Διεύθυνση:

Στοιχεία επικοινωνίας:

Η επίσημη απόφαση για την έκδοση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης / εντάλματος σύλληψης ΕΕ-ΙC/NO (επισυνάπτεται υπό μορφή παραρτήματος, εάν έχει ήδη εκδοθεί):

Περατέρω πληροφορίες:

Σχετικά στοιχεία επικοινωνίας

Κράτος:

Αρμόδια αρχή:

Υπεύθυνος επικοινωνίας:

Θέση:

Αριθμός φακέλου:

Στοιχεία επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο / αριθμοί τηλεφώνου):

Ημερομηνία και υπογραφή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8

**Υπόδειγμα κοινοποίησης ή αιτήματος παροχής πληροφοριών σχετικά με αβάσιμες, καταχρηστικές, ιδίως
βασιζόμενες ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα αιτήσεις έκδοσης και/ή αιτήσεις που εγείρουν ανησυχίες
δυνάμει του Χάρτη / της ΕΣΔΑ**

Υπόψη [επιλέξτε τετραγωνίδιο]:

- ☐ το ορισθέν σημείο επαφής [κράτος/-η].
- ☐ και τα 29 σημεία επαφής.
- ☐ Eurojust.
- ☐ Ευρωπόλ.
- ☐ Ιντερπόλ.

Με το παρόν έγγραφο ζητούνται πληροφορίες ή κοινοποιείται η ύπαρξη αίτησης έκδοσης από τρίτο κράτος, η οποία θεωρείται αβάσιμη, καταχρηστική, ιδίως βασιζόμενη ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα.

Πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του εκζητούμενου προσώπου

Επώνυμο:

Όνομα/-τα:

Πατρικό επώνυμο, εάν υπάρχει:

Ψευδώνυμο, εάν υπάρχουν:

Φύλο:

Ιθαγένεια:

Ημερομηνία γέννησης:

Τόπος γέννησης:

Κατοικία και/ή γνωστή διεύθυνση:

Γλώσσα/-ες που κατανοεί το εκζητούμενο πρόσωπο (εάν είναι γνωστές):

Διακριτικά γνωρίσματα / περιγραφή του εκζητούμενου προσώπου:

Πληροφορίες σχετικά με την αιτούσα αρχή τρίτου κράτους και την αίτηση έκδοσης

1. Τρίτο κράτος έκδοσης:

(Δικαστική) αρχή που εξέδωσε το ένταλμα σύλληψης / την αίτηση έκδοσης:

Ονοματεπώνυμο του εκπροσώπου της:

Θέση (τίτλος/βαθμός):

Αριθμός φακέλου:

Διεύθυνση:

Στοιχεία επικοινωνίας:

2. Αίτηση έκδοσης [επιλέξτε τετραγωνίδιο]:

- ☐ Με σκοπό την άσκηση δίωξης.
- ☐ Με σκοπό την εκτέλεση ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας.

Αριθμός αναφοράς της αίτησης έκδοσης:

3. Πληροφορίες σχετικά με τις αξιόποινες πράξεις για τις οποίες κατηγορείται το εκζητούμενο πρόσωπο:

Η αίτηση έκδοσης αφορά συνολικά [αριθμός] αξιόποινες πράξεις.

Περιγραφή των περιστάσεων τέλεσης της αξιόποινης ή των αξιόποινων πράξεων, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου (ημερομηνία και ώρα), του τόπου καθώς και του βαθμού συμμετοχής του εκζητούμενου προσώπου στην αξιόποινη ή στις αξιόποινες πράξεις:

Φύση και νομικός χαρακτηρισμός της αξιόποινης ή των αξιόποινων πράξεων και εφαρμοστέα νομική διάταξη/κώδικας:

Λόγοι για τους οποίους η αίτηση έκδοσης θεωρείται αβάσιμη, καταχρηστική, ιδίως βασιζόμενη ακόμη και σε πολιτικά κίνητρα και/ή αιτήσεις που εγείρουν ανησυχίες δυνάμει του Χάρτη ή της ΕΣΔΑ:

(να διευκρινιστούν):

Στοιχεία επικοινωνίας της αρμόδιας αρχής που διαβιβάζει πληροφορίες σχετικά με την αίτηση έκδοσης

Κράτος:

Αρμόδια αρχή:

Υπεύθυνος επικοινωνίας:

Θέση:

Αριθμός φακέλου:

Στοιχεία επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο / αριθμοί τηλεφώνου):

Ημερομηνία και υπογραφή
